

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (czwarta izba)

z dnia 26 września 2018 r.*

Spis treści

I.	Ramy prawne	4
II.	Okoliczności powstania sporu i sporna decyzja	4
III.	Postępowanie przed Sądem i zaskarżony wyrok	6
IV.	Żądania stron w postępowaniu odwoławczym	7
V.	W przedmiocie odwołania	7
A.	W przedmiocie zarzutu pierwszego, dotyczącego niedostatecznej kontroli przez Sąd	7
1.	W przedmiocie części pierwszej zarzutu pierwszego	7
a)	Argumentacja stron	7
b)	Ocena Trybunału	9
2.	W przedmiocie części drugiej zarzutu pierwszego	11
a)	Argumentacja stron	11
b)	Ocena Trybunału	11
3.	W przedmiocie części trzeciej zarzutu pierwszego	13
a)	Argumentacja stron	13
b)	Ocena Trybunału	13
4.	W przedmiocie części czwartej zarzutu pierwszego	14
a)	Argumentacja stron	14
b)	Ocena Trybunału	15

* Język postępowania: angielski.

1) W przedmiocie pierwszego elementu	15
2) W przedmiocie drugiego elementu	16
5. W przedmiocie części piątej zarzutu pierwszego	17
a) Argumentacja stron	17
b) Ocena Trybunału	18
6. Wnioski dotyczące zarzutu pierwszego	19
B. W przedmiocie zarzutu drugiego, dotyczącego naruszenia art. 101 TFUE	19
1. W przedmiocie części pierwszej zarzutu drugiego	19
a) Argumentacja stron	19
b) Ocena Trybunału	20
2. W przedmiocie części drugiej zarzutu drugiego	22
a) Argumentacja stron	22
b) Ocena Trybunału	22
3. W przedmiocie części trzeciej zarzutu drugiego	24
a) Argumentacja stron	24
b) Ocena Trybunału	24
C. W przedmiocie zarzutu trzeciego, dotyczącego grzywny nałożonej na wnoszącą odwołanie, a także w przedmiocie części pierwszej zarzutu pierwszego w zakresie, w jakim jest ona oparta na naruszeniu nieograniczonego prawa orzekania	25
1. Argumentacja stron	25
2. Ocena Trybunału	27
VI. W przedmiocie stwierdzenia częściowej nieważności zaskarżonego wyroku	30
VII. W przedmiocie sporu w pierwszej instancji	30
VIII. W przedmiocie kosztów	30

Odwołanie – Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki – Europejski rynek czipów do kart –
Sieć kontaktów dwustronnych – Wymiana szczególnie chronionych informacji handlowych –
Podważenie autentyczności dowodów – Prawo do obrony – Ograniczenie konkurencji ze względu na
cel – Jednolite i ciągle naruszenie – Kontrola sądowa – Nieograniczone prawo orzekania – Zakres –
Obliczanie kwoty grzywny

W sprawie C-99/17 P

mającej za przedmiot odwołanie w trybie art. 56 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wniesione w dniu 24 lutego 2017 r.,

Infineon Technologies AG, z siedzibą w NeubibergU (Niemcy), reprezentowana przez M. Dreher, T. Lübbiga i M. Klusmanna, Rechtsanwälte,

wnosząca odwołanie,

w której drugą stroną postępowania jest:

Komisja Europejska, reprezentowana przez A. Biolana, A. Dawesa i J. Norris-Usher, działających w charakterze pełnomocników,

strona pozwana w pierwszej instancji,

TRYBUNAŁ (czwarta izba),

w składzie: T. von Danwitz, prezes izby, C. Vajda, E. Juhász, K. Jürimäe (sprawozdawca) i C. Lycourgos, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Wathelet,

sekretarz: L. Hewlett, główny administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 28 lutego 2018 r.,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 12 kwietnia 2018 r.,

wyduje następujący

Wyrok

- 1 W rozpatrywanym odwołaniu spółka Infineon Technologies AG (zwana dalej „wnoszącą odwołanie”) wnosi o uchylenie wyroku Sądu Unii Europejskiej z dnia 15 grudnia 2016 r., Infineon Technologies/Komisja (T-758/14, niepublikowanego, zwanego dalej „zaskarżonym wyrokiem”, EU:T:2016:737), w którym Sąd oddalił jej skargę zmierzającą, tytułem żądania głównego, do stwierdzenia nieważności decyzji Komisji C(2014) 6250 wersja ostateczna z dnia 3 września 2014 r. dotyczącej postępowania prowadzonego na podstawie art. 101 TFUE i art. 53 porozumienia EOG (sprawa AT.39574 – Czipy do kart) (zwanej dalej „sporną decyzją”), zaś tytułem żądania ewentualnego – do obniżenia wysokości grzywny wymierzonej wnoszącej odwołanie.

I. Ramy prawne

- 2 Artykuł 23 ust. 2 i 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. [101] i [102 TFUE] (Dz.U. 2003, L 1, s. 1 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 8, t. 2, s. 205) stanowi:

„2. Komisja może, w drodze decyzji, nałożyć grzywny na przedsiębiorstwa lub związki przedsiębiorstw, jeżeli umyślnie lub w wyniku zaniedbania:

a) naruszają art. [101 i 102 TFUE]

[...].

3. Przy ustalaniu wysokości grzywny uwzględnia się ciężar i czas trwania naruszenia”.

- 3 Zgodnie z art. 31 tego rozporządzenia:

„Trybunał Sprawiedliwości ma nieograniczoną jurysdykcję do rozpatrywania odwołań od decyzji, w których Komisja nałożyła grzywnę lub okresową karę pieniężną. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej może uchylić, obniżyć lub podwyższyć nałożoną grzywnę lub okresową karę pieniężną”.

- 4 Jeśli chodzi o ustalenie kwoty grzywien, z pkt 20–23 wytycznych w sprawie metody ustalania grzywien nakładanych na mocy art. 23 ust. 2 lit. a) rozporządzenia nr 1/2003 (Dz.U. 2006, C 210, s. 2, zwanych dalej „wytycznymi z 2006 r.”) wynika, co następuje:

„20. Ocena wagi naruszenia będzie dokonywana osobno dla każdego przypadku, dla każdego rodzaju naruszenia przepisów, z uwzględnieniem wszelkich okoliczności istotnych dla danego przypadku.

21. Ogólną zasadą jest, że część uwzględnianej wartości sprzedaży będzie ustalana na poziomie do 30% wartości sprzedaży.

22. W celu podjęcia decyzji w kwestii, czy wartość sprzedaży, która ma zostać uwzględniona w danym przypadku, znajdować się będzie w niższej, czy wyższej części tej trzydziestoprocentowej skali, Komisja rozważy takie czynniki jak: charakter naruszenia, wielkość skumulowanej części rynku, jaką dysponują dane przedsiębiorstwa, zakres geograficzny naruszenia oraz fakt, czy naruszenie zostało wprowadzone w życie, czy też nie.

23. Porozumienia horyzontalne dotyczące ustalania cen, podziału rynku i ograniczenia produkcji, które są z reguły tajne, zaliczają się ze względu na swój charakter do najpoważniejszych ograniczeń konkurencji. Zgodnie z zasadami polityki konkurencji muszą one być surowo karane. W konsekwencji część sprzedaży, która brana jest pod uwagę w wypadku naruszeń tego rodzaju, znajdować się będzie zazwyczaj w górnym przedziale powyższej skali”.

II. Okoliczności powstania sporu i sporna decyzja

- 5 Okoliczności powstania sporu i zasadnicze elementy spornej decyzji, opisane w pkt 1–40 zaskarżonego wyroku, można streścić na potrzeby niniejszej sprawy w następujący sposób.

- 6 W dniu 22 kwietnia 2008 r. Komisja została poinformowana przez Renesas Technology Corp. i jej spółki zależne (zwane dalej „Renesasem”) o istnieniu kartelu w sektorze czipów do kart. Równocześnie Renesas zwrócił się o zastosowanie w stosunku do niego zwolnienia z grzywien na podstawie komunikatu Komisji w sprawie zwolnienia z grzywien oraz zmniejszania grzywien w przypadkach karteli (Dz.U. 2006, C 298, s. 17, zwanego dalej „komunikatem w sprawie współpracy”). Po

przeprowadzeniu niezapowiedzianych kontroli w pomieszczeniach kilku przedsiębiorstw prowadzących działalność w tym sektorze i po skierowaniu do nich wniosku o udzielenie informacji Komisja w dniu 28 marca 2011 r. wszczęła, zgodnie z art. 11 ust. 6 rozporządzenia nr 1/2003, postępowanie przeciwko po pierwsze Koninklijke Philips NV i Philips France SAS (zwanym dalej „Philipsem”), po drugie Renesasowi, po trzecie Samsung Electronics CO., Ltd, i Samsung Semiconductor Europe GmbH (zwanym dalej łącznie „Samsungiem”).

- 7 W kwietniu 2011 r. Komisja wszczęła rozmowy ugodowe w rozumieniu art. 10a rozporządzenia Komisji (WE) nr 773/2004 z dnia 7 kwietnia 2004 r. odnoszącego się do prowadzenia przez Komisję postępowań zgodnie z art. [101] i [102 TFUE] (Dz.U. 2004, L 123, s. 18 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 8, t. 3, s. 81). Udział w rozmowach wzięły Renesas, Samsung i Philips. Rozmowy te zostały zawieszone w październiku 2012 r.
- 8 W dniu 18 kwietnia 2013 r. Komisja wysłała pismo w sprawie przedstawienia zarzutów do Renesas, Hitachi Ltd., Mitsubishi Electric Corp., Samsunga, Philipsa oraz do wnoszącej odwołanie. W swoich uwagach odnośnie do pisma w sprawie przedstawienia zarzutów, wnosząca odwołanie i Philips podważyły autentyczność pewnych dokumentów przedstawionych przez Samsunga po transakcji. Samsung ustosunkował się do tych uwag i dostarczył Komisji inne dokumenty. Autentyczność tych dokumentów jest ponadto przedmiotem dwóch oświadczeń o stanie faktycznym przyjętych przez Komisję w dniach 9 października 2013 r. i 25 lipca 2014 r.
- 9 W dniu 20 listopada 2013 r. odbyło się przesłuchanie.
- 10 W dniu 3 września 2014 r. Komisja wydała sporną decyzję.
- 11 W decyzji Komisja stwierdziła, że cztery przedsiębiorstwa, tj. wnosząca odwołanie, Renesas, Samsung i Philips, uczestniczyły w jednolitym i ciągłym naruszeniu art. 101 ust. 1 TFUE i art. 53 Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym z dnia 2 maja 1992 r. (Dz.U. 1994, L 1, s. 32, zwanego „porozumieniem EOG”) w sektorze czipów do kart obejmującym EOG (zwanym dalej „zarzucanym naruszeniem”). Naruszenie to, które miało miejsce w okresie od 24 września 2003 r. do 8 września 2005 r., dotyczyło czipów do kart.
- 12 Rynek czipów do kart obejmował dwa segmenty, tj. segment czipów do kart SIM, stosowanych głównie w telefonach komórkowych (zwany dalej „czipami SIM”) oraz segment pozostałych kart SIM, wykorzystywanych głównie do celów bankowych, bezpieczeństwa i identyfikacji (zwany dalej „czipami innymi niż SIM”). W momencie przedmiotowego naruszenia rynek ten charakteryzował się stałym spadkiem cen, presją cenową wywieraną przez głównych klientów producentów kart czipowych, utratą równowagi między podażą a popytem ze względu na wzrost popytu, stałym i szybkim rozwojem technologicznym oraz strukturą negocjacji umów z klientami.
- 13 Przedmiotowe naruszenie opierało się na sieci kontaktów dwustronnych, które w latach 2003–2004 miały charakter cotygodniowy, między adresatami spornej decyzji. Zdaniem Komisji uczestnicy naruszenia koordynowali swoją politykę cenową w zakresie czipów do kart, utrzymując kontakty dotyczące ustalania poziomu cen, w szczególności cen oferowanych poszczególnym klientom, cen minimalnych i cen docelowych, wymiany poglądów na temat zmian cen na następne sześć miesięcy i zamiarów dotyczących ustalania poziomu cen, ale również zdolności produkcyjnych i ich wykorzystania, przyszłych zachowań rynku, a także negocjacji w sprawie umów zawieranych ze wspólnymi klientami. Kalendarz prowadzonych kontaktów o charakterze zmowy, których wykaz jest zawarty w tabeli 4 spornej decyzji, pokrywał się z cyklami ekonomicznymi. Komisja ustaliła istnienie związków między tymi kontaktami dwustronnymi, mając na względzie zarówno ich przedmiot, jak i ich daty. Przy okazji tych kontaktów dwustronnych przedsiębiorstwa miały niekiedy otwarcie przekazywać konkurencji informacje o innych kontaktach dwustronnych pomiędzy uczestnikami naruszenia oraz inne zebrane informacje.

- 14 Komisja zakwalifikowała zarzucane naruszenie jako jednolite i ciągłe. W istocie kontakty mające znamiona zmowy były powiązane i wzajemnie się uzupełniały. Podejmowane wspólnie działania przyczyniły się do realizacji całości skutków antykonkurencyjnych w ramach szerokiego planu mającego jednolity cel. Zdaniem Komisji Samsung, Renesas i Philips miały wiedzę na temat całości naruszenia. Natomiast wnosząca odwołanie została uznana za odpowiedzialną za naruszenie jedynie w zakresie, w jakim uczestniczyła w praktykach kartelowych wraz z Samsungiem i Renesasem, bowiem brak było dowodów, że podtrzymywała również kontakty z Philipsem, jak też nie udowodniono, że z jej subiektywnej oceny wynikało, iż uczestniczyła w całości zarzucanego naruszenia.
- 15 Wreszcie Komisja uznała, że zachowanie przedmiotowych przedsiębiorstw miało na celu ograniczenie konkurencji na rynku wewnętrznym Unii i miało odczuwalny wpływ na handel między państwami członkowskimi i między umawiającymi się stronami porozumienia EOG.
- 16 Do celów obliczania wysokości grzywien nałożonych na podstawie art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003 i wytycznych w sprawie metody ustalania grzywien Komisja wskazała, że zarzucane naruszenie zostało popełnione umyślnie. W celu obliczenia kwoty podstawowej Komisja uwzględniła wskaźnik wartości rocznej sprzedaży ustalony w oparciu o rzeczywistą wartość sprzedaży produktów objętych zumą zrealizowanej przez przedsiębiorstwa w okresie ich uczestnictwa w naruszeniu. Komisja zastosowała współczynnik wagi naruszenia w wysokości 16%. Odnośnie do okresu trwania naruszenia, wzięła pod uwagę okres 11 miesięcy i 14 dni w przypadku Philipsa, 18 miesięcy i 7 dni w przypadku wnoszącej odwołanie, 23 miesiące i 2 dni w przypadku Renesas oraz 23 miesiące i 15 dni w przypadku Samsunga. Komisja zastosowała współczynnik w wysokości 16% wartości sprzedaży tytułem kwoty dodatkowej.
- 17 W związku z zaistnieniem okoliczności łagodzących Komisja przyznała wnoszącej odwołanie obniżkę w wysokości 20% kwoty grzywny, ponieważ wnosząca odwołanie była odpowiedzialna za zarzucane naruszenie jedynie w zakresie, w jakim uczestniczyła w zumie kartelowej z Samsungiem i Renesasem, nie zaś z Philipsem. Na podstawie komunikatu w sprawie współpracy Komisja przyznała Renesasowi zwolnienie z grzywny, a Samsungowi – obniżkę kwoty grzywny o 30%.
- 18 W art. 1 spornej decyzji Komisja stwierdziła, że następujące przedsiębiorstwa uczestniczyły w jednolitym i ciągłym naruszeniu art. 101 ust. 1 TFUE i art. 53 porozumienia EOG w sektorze czipów do kart obejmującym EOG:
- wnosząca odwołanie – od 24 września 2003 r. do 31 marca 2005 r., „z uwagi na działania wspólne z Renesasem i Samsungiem” [art. 1 lit. a)];
 - Philips – od 26 września 2003 r. do 9 września 2004 r. [art. 1 lit. b)];
 - Renesas – od 7 października 2003 r. do 8 września 2005 r. [art. 1 lit. c)]; oraz
 - Samsung – od 24 września 2003 r. do 8 września 2005 r. [art. 1 lit. d)].
- 19 W art. 2 spornej decyzji Komisja nałożyła następujące grzywny: na wnoszącą odwołanie 82 784 000 EUR [art. 2 lit. a)], na Philipsa – 20 148 000 EUR [art. 2 lit. b)], na Renesasa – 0 EUR [art. 2 lit. c)] i na Samsunga – 35 116 000 EUR [art. 2 lit. d)].

III. Postępowanie przed Sądem i zaskarżony wyrok

- 20 Pismem, które wpłynęło do sekretariatu Sądu w dniu 13 listopada 2014 r., wnosząca odwołanie wniosła skargę, żądając, tytułem głównym, stwierdzenia nieważności spornej decyzji i, tytułem ewentualnym, obniżenia kwoty nałożonej na nią grzywny.

- 21 Na poparcie swojej skargi wnosząca odwołanie podniosła sześć zarzutów. Dwa pierwsze zarzuty były związane z przestrzeganiem prawa do obrony i zasady dobrej administracji. Zarzut trzeci dotyczył naruszenia art. 101 ust. 1 TFUE. Zarzut czwarty, podniesiony pomocniczo, był oparty na błędnym zastosowaniu pojęcia jednolitego i ciągłego naruszenia. Zarzuty piąty i szósty dotyczyły grzywny.
- 22 W zaskarżonym wyroku Sąd oddalił wszystkie zarzuty i w rezultacie oddalił skargę w całości.

IV. Żądania stron w postępowaniu odwoławczym

- 23 W swoim odwołaniu wnosząca odwołanie wnosi do Trybunału o:
- uchylenie zaskarżonego wyroku;
 - stwierdzenie nieważności spornej decyzji w zakresie, w jakim ich dotyczy;
 - tytułem żądania ewentualnego – obniżenie kwoty grzywny w wysokości 82 874 000 EUR nałożonej na wnoszącą odwołanie w spornej decyzji;
 - tytułem żądania ewentualnego – przekazanie sprawy Sądowi do ponownego rozpoznania; oraz
 - obciążenie Komisji kosztami postępowania.
- 24 Komisja wnosi do Trybunału o:
- oddalenie odwołania;
 - w odniesieniu do żądania ewentualnego – oddalenie żądania obniżenia kwoty grzywny nałożonej na wnoszącą odwołanie; oraz
 - obciążenie wnoszącej odwołanie kosztami postępowania.

V. W przedmiocie odwołania

- 25 Wnosząca odwołanie opiera odwołanie na trzech zarzutach.

A. W przedmiocie zarzutu pierwszego, dotyczącego niedostatecznej kontroli przez Sąd

- 26 Pierwszy zarzut wnoszącej odwołanie dzieli się na pięć części.

1. W przedmiocie części pierwszej zarzutu pierwszego

a) Argumentacja stron

- 27 W pierwszej części zarzutu pierwszego odwołania, dotyczącego w szczególności pkt 160 zaskarżonego wyroku, wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi, że zbadał tylko pięć z jedenastu rzekomo bezprawnych kontaktów między wnoszącą odwołanie a Samsungiem lub Renesasem, ustalonych przez Komisję, podczas gdy wnosząca odwołanie zakwestionowała wszystkie te pięć kontaktów. Ta niekompletna i selektywna kontrola sądowa spornej decyzji jest sprzeczna z art. 263 TFUE i doprowadziła do niedostatecznej kontroli nałożonej na wnoszącą odwołanie grzywny. W opinii wnoszącej odwołanie

niezgodność z prawem oceny dokonanej przez Komisję odnoszącej się do jednego lub innego z zakwestionowanych kontaktów powinna prowadzić do uchylenia odpowiednich wniosków Komisji w spornej decyzji.

- 28 Sąd naruszył również obowiązek uzasadnienia przewidziany w art. 36 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. W szczególności nie dostarczył dostatecznych motywów dla uzasadnienia swojego podejścia zdefiniowanego w pkt 160 zaskarżonego wyroku oraz wyboru pięciu kontaktów objętych kontrolą.
- 29 Taka selektywna kontrola nie pozwoliła Sądowi w pełni ocenić wagi zarzucanego naruszenia ani wystarczająco skontrolować wysokości nałożonej grzywny. Sąd nie ustosunkował się w wystarczający sposób do argumentów wnoszącej odwołanie dotyczących grzywny, jak to wynika z zarzutu trzeciego odwołania. W szczególności, ponieważ jej udział w naruszeniu został ograniczony do pięciu potwierdzonych kontaktów, Sąd nie mógł potwierdzić grzywny nałożonej przez Komisję.
- 30 Odnośnie do kontaktów nieobjętych kontrolą, Sąd ograniczył się – w szczególności w pkt 153 zaskarżonego wyroku – do odesłania do wniosków Komisji, bez jakiegokolwiek należytej kontroli.
- 31 Selektywna kontrola Sądu jest wewnętrznie sprzeczna i niespójna z wnioskami, do jakich doszedł Sąd w pkt 136, 137 i 211 zaskarżonego wyroku. Ta selektywna kontrola pociągnęła za sobą przeinaczenie cech charakteryzujących zarzucone przez Komisję naruszenie, ponieważ kontakty zbadane przez Sąd były niewystarczające, aby poprzeć stwierdzenie co do jednolitego i ciągłego naruszenia w odniesieniu do wnoszącej odwołanie.
- 32 Wobec niepotwierdzenia innych kontaktów ustalonych przez Komisję, a w szczególności wobec niezbadania rzekomych kontaktów wnoszącej odwołanie z Renesasem w 2003 r., o których mowa w motywie 160 spornej decyzji, Sąd nie miał żadnych podstaw dla stwierdzenia niezgodnych z prawem spotkań Samsunga i wnoszącej odwołanie w 2003 r. W związku z tym Sąd nie dysponował żadnymi dowodami potwierdzającymi istnienie i treść kontaktów z Samsungiem w 2003 r., z wyjątkiem dowodów kwestionowanych przez wnoszącą odwołanie.
- 33 Wnosząca odwołanie uściśla, że kontrola selektywna wpływa na jej sytuację prawną w zakresie, w jakim naraża ją na nieuzasadnione roszczenia stron trzecich, takie jak roszczenia o odszkodowanie.
- 34 Komisja kwestionuje wszystkie te argumenty.
- 35 Zauważa ona, że wnosząca odwołanie nie zakwestionowała ustaleń zawartego w motywach 38–41, 68, 76, 77, 246 i 297 spornej decyzji, zgodnie z którymi ceny chipów do kart były ustalane w zasadzie rocznie. W związku z tym zdaniem Komisji Sąd mógł ograniczyć się do sprawdzenia, czy wnosząca odwołanie uczestniczyła w co najmniej jednym kontakcie antykonkurencyjnym rocznie w latach 2003–2005. Zdaniem Komisji wystarczy bowiem, że skutki ekonomiczne kontaktów antykonkurencyjnych trwały po tym, jak miały one miejsce.
- 36 W tych okolicznościach według Komisji Sąd nie był zobowiązany do uzasadnienia wyboru pięciu kontaktów, które zbadał, ani do uzasadnienia odstąpienia od zbadania uczestnictwa wnoszącej odwołanie w sześciu innych kontaktach.
- 37 Nie uniemożliwiono Sądowi udzielenia właściwej odpowiedzi na podnoszone argumenty dotyczące wagi naruszenia i kwoty grzywny. W szczególności liczba kontaktów, w których uczestniczyła wnosząca odwołanie, nie miała wpływu na wagę naruszenia ani na możliwość zastosowania współczynnika wagi naruszenia w wysokości 16%.

- 38 Nie był on również pozbawiony możliwości prawidłowego udzielenia odpowiedzi na argumenty dotyczące uczestnictwa wnoszącej odwołanie w jednolitym i ciągłym naruszeniu, ponieważ ta ostatnia uczestniczyła w co najmniej jednym spotkaniu w roku i że te kontakty były częścią ogólnego planu. Sąd był również w stanie dokonać prawidłowej oceny argumentów związanych z antykonkurencyjnym charakterem kontaktów Samsunga w dniu 24 września 2003 r. i w dniu 3 listopada 2003 r., ponieważ dowody dostarczone przez Renesas stanowiły tylko jeden z powodów, dla których Sąd podtrzymał ustalenia Komisji dotyczące wiarygodności Samsunga jako świadka i wymiany informacji w tych kontaktach.
- 39 Argument wnoszącej odwołanie dotyczący całkowitej nieważności jest niedopuszczalny na podstawie art. 169 § 2 regulaminu postępowania przed Trybunałem.
- 40 Argument dotyczący pkt 153 zaskarżonego wyroku jest bezskuteczny, ponieważ Sąd nie wyciągnął żadnych wniosków z odniesienia do dziewięciu antykonkurencyjnych kontaktów innych niż te z dnia 3 i 27 listopada 2003 r.
- 41 Wnosząca odwołanie nie była przedmiotem roszczeń o odszkodowanie ze względu na podejście Sądu, ale z powodu jej udziału w co najmniej jednym antykonkurencyjnym kontakcie w latach 2003–2005.
- 42 Jeśli chodzi o argument wnoszącej odwołanie dotyczący pkt 136 i 137 zaskarżonego wyroku, wyrok ten myli dwa różne pojęcia, mianowicie dowód odnośnie do liczby antykonkurencyjnych kontaktów, w których uczestniczyła wnosząca odwołanie, oraz wykazanie ich antykonkurencyjnego charakteru.

b) Ocena Trybunału

- 43 Na wstępie należy zauważyć, że pkt 160 zaskarżonego wyroku dotyczy oceny dokonanej przez Sąd trzeciej części zarzutu trzeciego podniesionego przed nim przez wnoszącą odwołanie i opartej na braku dowodów potwierdzających istnienie naruszenia art. 101 TFUE. Punkt ten ma następujące brzmienie:
- „[...] [Wnosząca odwołanie] nie kwestionuje oceny Komisji, zgodnie z którą ceny były ustalane co do zasady w ujęciu rocznym, co ponadto wynika z dyskusji, w których uczestniczyła [wnosząca odwołanie]. W tych okolicznościach w celu stwierdzenia istnienia naruszenia art. 101 TFUE wystarczy zbadać, w odniesieniu do lat 2003–2005, czy [wnosząca odwołanie] uczestniczyła w trakcie każdego z tych trzech lat w jednym lub ewentualnie w dwóch antykonkurencyjnych dyskusjach z Samsungiem lub Renesasem. W tych okolicznościach Sąd uznał za właściwe zbadanie na wstępie pięciu kontaktów mających miejsce między wnoszącą odwołanie a Renesasem i Samsungiem, czyli z dnia 24 września 2003 r. (kontakt pierwszy), z dnia 3 listopada 2003 r. (kontakt drugi), z dnia 18 marca 2004 r. (kontakt szósty), z okresu 1–8 czerwca 2004 r. (kontakt siódmy) i z dnia 31 marca 2005 r. (kontakt jedenasty), przy czym kontakty pierwszy i ostatni stanowiły w ocenie Komisji, odpowiednio, początek i koniec udziału wnoszącej odwołanie w zarzucanym naruszeniu. Tak więc jedynie w wypadku, gdyby zbadanie tych pięciu kontaktów nie pozwoliło na wykazanie istnienia zarzucanego naruszenia, należałoby przystąpić do badania, czy inne kontakty, takie jak ten z dnia 17 listopada 2003 r., co do którego wnosząca odwołanie twierdziła, że nie był niezgodny z prawem, przyczyniłyby się do ustalenia istnienia naruszenia”.
- 44 Po przeanalizowaniu pięciu wyżej wymienionych kontaktów Sąd stwierdził w pkt 207 zaskarżonego wyroku, że Komisja nie popełniła błędu, stwierdzając, że wnosząca odwołanie uczestniczyła w antykonkurencyjnych rozmowach z Renesasem i Samsungiem, które miały miejsce w okresie od 24 września 2003 r. do 31 marca 2005 r.”.

- 45 Sąd natomiast nie zbadał argumentów, w drodze których wnosząca odwołanie podważała wnioski Komisji odnośnie do sześciu innych kontaktów dwustronnych przyjętych w odniesieniu do niej w spornej decyzji.
- 46 Wnosząca odwołanie kwestionuje podejście Sądu zasadniczo na tej podstawie, że jest ono niezgodne z wymogami pełnej kontroli sądowej jednocześnie pod kątem zarówno kontroli zgodności z prawem, jak i kontroli grzywny.
- 47 Należy w tym względzie przypomnieć, że system kontroli sądowej decyzji Komisji dotyczących postępowań prowadzonych na podstawie art. 101 i 102 TFUE składa się z przewidzianej w art. 263 TFUE kontroli zgodności z prawem aktów wydanych przez instytucje, która zgodnie z art. 261 TFUE i na żądanie skarżących może zostać uzupełniona wykonaniem przez Sąd nieograniczonego prawa orzekania w odniesieniu do kar nałożonych w tej dziedzinie przez Komisję (wyrok z dnia 21 stycznia 2016 r., Galp Energía España i in./Komisja, C-603/13 P, EU:C:2016:38, pkt 71).
- 48 Należy przypomnieć, że zakresem kontroli zgodności z prawem przewidzianej w art. 263 TFUE jest objęta całość elementów wydanych przez Komisję decyzji dotyczących postępowań prowadzonych w zastosowaniu art. 101 i 102 TFUE, których pogłębioną pod względem prawnym i faktycznym kontrolę zapewnia Sąd w świetle przedstawionych przez wnoszącą odwołanie w pierwszej instancji zarzutów i przy uwzględnieniu wszystkich istotnych przedstawionych przez nią okoliczności (zob. podobnie wyrok z dnia 21 stycznia 2016 r., Galp Energía España i in./Komisja, C-603/13 P, EU:C:2016:38, pkt 72 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 49 W niniejszej sprawie wnosząca odwołanie chciała w szczególności uzyskać kontrolę zgodności z prawem stwierdzenia przez Komisję, że uczestniczy ona w jednolitym i ciągłym naruszeniu w okresie od 24 września 2003 r. do 31 marca 2005 r.
- 50 Jak wynika z pkt 43 niniejszego wyroku, Sąd uzasadnił swoje podejście polegające na zbadaniu tylko pięciu z jedenastu dwustronnych kontaktów, o których mowa, z uwagi na to, że wnosząca odwołanie nie zakwestionowała, że ceny były z zasady przedmiotem negocjacji w ujęciu rocznym. Należy dodać, że jak wynika z pkt 115 i 116 niniejszego wyroku, wnosząca odwołanie nie przedstawiła na etapie odwołania żadnego dopuszczalnego argumentu, który mógłby podważyć to uzasadnienie.
- 51 Tak więc, po pierwsze, Sąd w wymagany prawem sposób uzasadnił swój wybór odnośnie do zbadania ograniczonej liczby kontaktów kwestionowanych przez wnoszącą odwołanie.
- 52 Z drugiej strony należy stwierdzić, że w celu potwierdzenia zgodności z prawem dokonanego przez Komisję stwierdzenia uczestnictwa wnoszącej odwołanie w przedmiotowym naruszeniu, Sąd mógł ograniczyć się do sprawdzenia ocen Komisji dotyczących, poza pierwszym i ostatnim kontaktem o charakterze zmowy, jednego lub dwóch kontaktów na rok uczestnictwa.
- 53 W ramach bowiem naruszenia rozciągającego się na pewien okres okoliczność, że kartel ujawniał się w różnych okresach, które mogą być oddzielone krótszymi lub dłuższymi przerwami, pozostaje bez wpływu na jego istnienie, o ile poszczególne działania, które składają się na to naruszenie, służą osiągnięciu tego samego celu i wpisują się w ramy naruszenia o charakterze jednolitym i ciągłym (zob. podobnie wyrok z dnia 21 września 2006 r., Technische Unie/Komisja, C-113/04 P, EU:C:2006:593, pkt 169).
- 54 Ponadto zgodnie z utrwalonym orzecznictwem fakt, że dane przedsiębiorstwo nie uczestniczyło we wszystkich istotnych elementach składowych kartelu lub że odgrywało ono nieznaczną rolę w aspektach, w których uczestniczyło, nie ma znaczenia dla stwierdzenia, że popełniło ono naruszenie,

gdyż elementy te należy uwzględnić jedynie przy ocenie wagi naruszenia i ewentualnie określeniu grzywny (zob. wyrok z dnia 6 grudnia 2012 r., Komisja/Verhuizingen Coppens, C-441/11 P, EU:C:2012:778, pkt 45 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 55 W związku z tym należy oddalić pierwszą część zarzutu pierwszego w zakresie, w jakim jest oparta na naruszeniu art. 263 TFUE i obowiązku uzasadnienia.
- 56 Ponieważ pierwsza część zarzutu pierwszego – jak wynika to z pkt 46 niniejszego zarzutu – jest również oparta na naruszeniu nieograniczonego prawa orzekania, pokrywa się z zarzutem trzecim i stąd zostanie zbadana w ramach tego zarzutu.

2. W przedmiocie części drugiej zarzutu pierwszego

a) Argumentacja stron

- 57 W drodze części drugiej zarzutu pierwszego wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi błędne nałożenie na nią w pkt 118 zaskarżonego wyroku ciężaru dowodu odnośnie do nieprawdziwości wewnętrznego maila Samsunga z dnia 3 listopada 2003 r. (zwanego dalej „mailem z dnia 3 listopada 2003 r.”). Wobec niewykazania przez Komisję, na której spoczywał ciężar dowodu naruszenia, prawdziwości tego maila zgodnie z zasadą dobrej administracji i mając na uwadze poważne wątpliwości zgłaszane przez wnoszącą odwołanie, dowód ten jak również inne dowody Samsunga należało uznać za niedopuszczalne.
- 58 Sąd dopuścił się również rażących błędów oraz naruszył prawo do obrony, stwierdzając w pkt 74 zaskarżonego wyroku, że przedstawiona przez wnoszącą odwołanie opinia biegłego z informatyki nie zawierała wniosku, iż ten mail był nieprawdziwy.
- 59 Ponadto, stwierdzając w pkt 118 zaskarżonego wyroku, że wnosząca odwołanie nie przedstawiła żadnego argumentu wskazującego na konieczność sporządzenia niezależnej opinii biegłego, Sąd naruszył jej prawo do obrony i prawo do sprawiedliwego procesu. Wnosząca odwołanie, opierając się na decyzji Autorité de la concurrence (francuskiego organu ochrony konkurencji), uważa, że w świetle swoich uwag i spostrzeżeń Samsunga Komisja była zobowiązana do powołania niezależnego eksperta zawodowego do oceny autentyczności maila. Obowiązek ten istnieje zwłaszcza w postępowaniach w sprawach kartelowych z powodu ich karnego charakteru. Naukowe oceny Komisji nie są w stanie usunąć jakichkolwiek wątpliwości co do autentyczności przedstawionych dowodów.
- 60 Błędy Sądu miały wpływ na stwierdzony okres trwania i zakres naruszenia. Bez niedopuszczalnych dowodów dostarczonych przez Samsunga Komisja nie mogła wykazać ani popełnienia naruszenia przez wnoszącą odwołanie w trakcie 2003 r., ani udziału tej ostatniej w pojedynczym i ciągłym naruszeniu. W szczególności wnosząca odwołanie kwestionuje pkt 143 i 144 zaskarżonego wyroku oraz odesłanie w pkt 150 tego wyroku do aktualnych dowodów oraz do dowodów dostarczonych przez Renesas, gdyż nigdy nie były one poddane ocenie Sądu.
- 61 Komisja kwestionuje zasadność wszystkich tych argumentów.

b) Ocena Trybunału

- 62 Na wstępie należy zauważyć, że z ustaleń faktycznych Trybunału wynika, iż mail z dnia 3 listopada 2003 r., przedłożony przez Samsunga po zawieszeniu dyskusji na temat transakcji, został wykorzystany przez Komisję do wykazania istnienia antykonkurencyjnego kontaktu między wnoszącą odwołanie a Samsungiem w tym samym dniu. Wnosząca odwołanie podważyła jego autentyczność przed Komisją i przedstawiła opinię biegłego w swoich uwagach dotyczących drugiego zestawienia okoliczności

faktycznych, przy której to okazji wysłano jej ten mail. Bez odesłania do niezależnej opinii naukowej Komisja odrzuciła wątpliwości wnoszącej odwołanie na podstawie własnej oceny naukowej odnośnie do autentyczności tegoż maila.

- 63 W drodze tej części zarzutu pierwszego wnosząca odwołanie kwestionuje odrzucenie przez Sąd argumentu, zgodnie z którym Komisja powinna była zlecić niezależną opinię biegłego w celu upewnienia się co do autentyczności maila z dnia 3 listopada 2003 r. W tym względzie Sąd orzekł w pkt 118 zaskarżonego wyroku, że Komisja dysponuje pewnymi uprawnieniami dyskrecyjnymi przy decydowaniu o dodatkowych środkach, jakie należy przedsięwziąć i że w niniejszej sprawie wnosząca odwołanie nie wykazała, że taki wniosek był konieczny.
- 64 Wnosząca odwołanie uważa, że Sąd nałożył na nią ciężar dowodu odnośnie do nieautentycznego charakteru maila z dnia 3 listopada 2003 r., dopuszczając się naruszenia prawa w zaskarżonym wyroku.
- 65 W tym względzie należy przypomnieć, że przewodnią zasadą prawa Unii jest zasada swobodnej oceny dowodów, z której wynika z jednej strony, że jeżeli środek dowodowy został pozyskany w sposób zgodny z prawem, jego dopuszczalność nie może być kwestionowana przed Sądem, a z drugiej strony, że jedynym istotnym kryterium oceny wartości dowodowej przedstawionych zgodnie z prawem dowodów jest ich wiarygodność (wyrok z dnia 19 grudnia 2013 r., Siemens i in./Komisja, C-239/11 P, C-489/11 P i C-498/11 P, niepublikowany, EU:C:2013:866, pkt 128 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 66 Jeżeli Komisja opiera się na dowodach, które co do zasady są wystarczające do wykazania istnienia naruszenia, przedsiębiorstwo, którego one dotyczą, nie może poprzestać na wskazaniu możliwości wystąpienia okoliczności wpływającej na wartość dowodową rzeczonych dowodów w tym celu, aby to na Komisji spoczywał ciężar dowodu, że okoliczność ta nie mogła mieć wpływu na ich wartość dowodową. Wprost przeciwnie, z wyjątkiem sytuacji, gdy zainteresowane przedsiębiorstwo zostaje pozbawione możliwości dostarczenia takiego dowodu w wyniku zachowania samej Komisji, to właśnie zainteresowane przedsiębiorstwo powinno wykazać w wymagany prawem sposób z jednej strony zaistnienie okoliczności, na którą się ono powołuje, a z drugiej strony, że okoliczność ta podważa moc dowodową dowodów, na których oparła się Komisja (wyrok z dnia 22 listopada 2012 r., E.ON Energie/Komisja, C-89/11 P, EU:C:2012:738, pkt 76).
- 67 Rozważania te można zastosować do założenia, zgodnie z którym wnosząca odwołanie kwestionuje, tak jak w niniejszej sprawie, nie wiarygodność dowodu, ale jego autentyczność.
- 68 W niniejszej sprawie zarówno z motywów 164–174 spornej decyzji, jak i z pkt 65, 74, 82 i 182 zaskarżonego wyroku wynika, że w tej decyzji Komisja szczegółowo ustosunkowała się do wątpliwości wyrażonych przez wnoszącą odwołanie co do autentyczności maila z dnia 3 listopada 2003 r. i że zasadniczo je odrzuciła. W tych okolicznościach to do wnoszącej odwołanie należało wykazanie przed Sądem, że Komisja dopuściła się błędów w swojej odpowiedzi z powodu niewystarczającego dochodzenia. Tymczasem w tym ostatnim przypadku z pkt 65 i 82–84 zaskarżonego wyroku wynika, że wnoszącej odwołanie nie udało się wykazać takich błędów.
- 69 Wynika stąd, że Sąd nie mógł bez niesłusznego odwrócenia ciężaru dowodu odrzucić różnych argumentów wnoszącej odwołanie dotyczących braku autentyczności maila z dnia 3 listopada 2003 r. na tej podstawie, że nie wykazała ona, iż wyjaśnienia dostarczone przez Komisję były dotknięte błędami. Bez takiego odwrócenia Sąd mógł także, w pkt 118 zaskarżonego wyroku, odrzucić argumenty wnoszącej odwołanie, zgodnie z którymi Komisja powinna była zażądać niezależnej opinii naukowej w celu wykazania autentyczności tego maila.

- 70 W zakresie, w jakim wnosząca odwołanie podnosi w tym kontekście naruszenie jej prawa do obrony, wystarczy zauważyć, że mogła ona, zarówno w toku postępowania administracyjnego, jak i podczas postępowania przed Sądem, wysunąć argumenty dotyczące autentyczności maila z dnia 3 listopada 2003 r.
- 71 W świetle powyższego argumenty wnoszącej odwołanie dotyczące pkt 143, 144 i 150 zaskarżonego wyroku, w zakresie, w jakim opierają się na błędnej przesłance, zgodnie z którą Sąd nałożył na wnoszącą odwołanie ciężar dowodu co do braku autentyczności maila z dnia 3 listopada 2003 r. należy uznać za nieskuteczny.
- 72 Z tego względu należy oddalić drugą część zarzutu pierwszego.

3. W przedmiocie części trzeciej zarzutu pierwszego

a) Argumentacja stron

- 73 W drodze trzeciej części zarzutu pierwszego wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi, że naruszył jej prawo do obrony i dopuścił się oczywistego naruszenia prawa stwierdzając w pkt 85 zaskarżonego wyroku, że nieprzekazanie w odpowiednim czasie naukowej oceny Komisji odnośnie do autentyczności maila z dnia 3 listopada 2003 r., które stanowią dowody obciążające, nie miało wpływu na rezultat, do jakiego doszła Komisja w spornej decyzji.
- 74 Wnosząca odwołanie uważa, że brak przekazania tych ocen przez Komisję pozbawił ją możliwości dalszego uzasadnienia poważnych wątpliwości, które wyraziła w przedmiocie autentyczności tego maila, wykazania jej nieautentyczności lub potrzeby niezależnej ekspertyzy i odpowiedzi na oceny Komisji. Naruszenie przysługującego jej prawa do obrony, pogorszone przez błędne przypisanie ciężaru dowodu odnośnie do nieautentyczności tego maila, nie może zostać naprawione poprzez sporządzenie ocen naukowych w toku postępowania przed Sądem.
- 75 Komisja kwestionuje wszystkie te argumenty.

b) Ocena Trybunału

- 76 W drodze niniejszej części zarzutu wnosząca odwołanie kwestionuje odrzucenie przez Sąd argumentu, zgodnie z którym Komisja naruszyła jej prawo do obrony w ten sposób, że nie poinformowała jej w toku postępowania administracyjnego o własnych ocenach o charakterze naukowym dotyczących autentyczności maila z dnia 3 listopada 2003 r.
- 77 W tym względzie Sąd wskazał w pkt 77 i 80 zaskarżonego wyroku, że Komisja powinna była przedstawić wnoszącej odwołanie swoje oceny o charakterze naukowym jako dowody obciążające. W pkt 81–85 tego wyroku stwierdził on jednak, że wnosząca odwołanie nie wykazała, że rezultat, do którego doszła Komisja w spornej decyzji, byłby inny, gdyby takie poinformowanie miało miejsce, tak więc odrzucił argumentację, jaką wnosząca odwołanie wywodziła z naruszenia jej praw do obrony.
- 78 W ten sposób Sąd zastosował się do utrwalonego orzecznictwa Trybunału, zgodnie z którym, aby naruszenie prawa do obrony doprowadziło do stwierdzenia nieważności zaskarżonego aktu, jest wymagane, aby w braku takiego naruszenia owo postępowanie mogło doprowadzić do odmiennego rezultatu, czego wykazanie należy do zainteresowanego przedsiębiorstwa (wyrok z dnia 16 czerwca 2016 r., SKW Stahl-Metallurgie i SKW Stahl-Metallurgie Holding/Komisja, C-154/14 P, EU:C:2016:445, pkt 69 i przytoczone tam orzecznictwo).

79 Tymczasem wnosząca odwołanie nie przedstawiła żadnego dowodu na to, że Sąd naruszył prawo lub dokonał przeinaczenia faktów lub dowodów, ponieważ stwierdziła na podstawie przedstawionych mu argumentów i dowodów, że nie wykazała ona, iż rezultat, do którego doszła Komisja w spornej decyzji, mógłby być inny, gdyby instytucja ta przekazała jej swoje oceny o charakterze naukowym w toku postępowania administracyjnego.

80 Tym samym należy oddalić trzecią część zarzutu pierwszego.

4. W przedmiocie części czwartej zarzutu pierwszego

a) Argumentacja stron

81 Czwarta część zarzutu pierwszego, oparta na naruszeniu domniemania niewinności, praw do obrony i obowiązku uzasadnienia dzieli się na dwa główne elementy.

82 W drodze pierwszego elementu wnosząca odwołanie kwestionuje ustalenia Sądu, w szczególności te poczynione w pkt 93 i 126 zaskarżonego wyroku, dotyczące wiarygodności Samsunga jako świadka.

83 Po pierwsze, wnosząca odwołanie podnosi, że argument, zgodnie z którym Samsung jest wiarygodnym świadkiem, ponieważ domagał się złagodzenia sankcji, jest ważny jedynie w przypadku dowodu przedstawionego przez świadka, któremu Komisja już przyznała tymczasowe złagodzenie sankcji. Tymczasem nie było tak w przypadku Samsunga w momencie przedstawienia spornych dowodów. Narażając się na grzywnę w pełnej wysokości wskutek nieudanej transakcji, Samsung nie miał nic do stracenia, składając fałszywe oświadczenia, zwłaszcza że zgodnie z koreańskim prawem nie ponosił on ryzyka sankcji karnych za fałszywe oświadczenie.

84 W związku z tym Sąd powinien był oprzeć się na innych dowodach w celu wsparcia spornych dwustronnych kontaktów między Samsungiem a wnoszącą odwołanie. Tymczasem nie istnieją takie dowody. W tym względzie wnosząca odwołanie krytykuje pkt 145–151 zaskarżonego wyroku, które jej zdaniem nie mogą być uważane jedynie za punkty o charakterze uzupełniającym. Punkty 148 i 149 tego wyroku, w których stwierdzono, że dowody dostarczone przez Samsunga zostały potwierdzone, są sprzeczne z pkt 155 tego wyroku. Mail Philipsa, o którym mowa w pkt 147 zaskarżonego wyroku, opierał się wyłącznie na oświadczeniu według pogłosek, a wnosząca odwołanie nie nawiązała dwustronnego kontaktu z Philipsem. Fragmenty spornej decyzji nie zawierają żadnego potwierdzenia, że NXP Semiconductors NV dostarczył elementy potwierdzające dowody dostarczone przez Samsunga. Potwierdzenie dokonane przez Renesasa, o którym mowa w motywie 157 spornej decyzji, jest nielogiczne i sprzeczne z częściową kontrolą Sądu, który ani nie zbadał, ani nie wykazał, że doszło do spotkania Renesasa i wnoszącej odwołanie w ro2003 r. – roku spornych kontaktów z Samsungiem. Renesas nie mógłby zatem wesprzeć spornych faktów ustalonych na podstawie niedopuszczalnych dowodów Samsunga.

85 Ponieważ świadek wnoszącej odwołanie, w przeciwieństwie do świadka Samsunga, był narażony na ryzyko sankcji karnych w przypadku fałszywych zeznań, Sąd powinien był przyłożyć większą wagę do zeznań pierwszego z nich. Powinien był przyjąć w razie wątpliwości wersję na korzyść wnoszącej odwołanie zgodnie z zasadą *in dubio pro reo*.

86 Po drugie, zasada ta również została naruszona, ponieważ Sąd w pkt 123 i 124 zaskarżonego wyroku zastosował zasadę poufności w stosunkach między adwokatem a jego klientem wobec Samsunga ze szkodą dla wnoszącej odwołanie. Jeśli chodzi o przedmiotowe oświadczenie, to pracownik Samsunga, który złożył to oświadczenie, przekazał bowiem jedynie ogólne wspomnienia do zarządu Samsunga, dziesięć lat po zarzucanym naruszeniu.

- 87 W drodze drugiego elementu części czwartej zarzutu wnosząca odwołanie utrzymuje, że Sąd niesłusznie stwierdził, że czipy inne niż SIM tego producenta stanowiły część przedmiotowego naruszenia, niedostatecznie uzasadnił swój wyrok oraz dopuścił się naruszenia zasady *in dubio pro reo*.
- 88 Po pierwsze, w pkt 255 zaskarżonego wyroku Sąd posłużył się błędnym tłumaczeniem wewnętrznego sprawozdania Samsunga i w ten sposób przeinaczył dowody. Na podstawie błędnego tłumaczenia Sąd nie mógł stwierdzić, że przedmiotowe dowody stanowiły wsparcie dla wniosku, że czipy inne niż SIM były przedmiotem dyskusji między Samsungiem a wnoszącą odwołanie w dniu 24 września 2003 r.
- 89 Po drugie, rozważania przedstawione w pkt 256 zaskarżonego wyroku nie są tego rodzaju, że pozwalają wykazać, iż dochody związane z czipami innymi niż SIM powinny być zawarte w obliczeniu wysokości grzywny w odniesieniu do całego okresu naruszenia i że pozostają w sprzeczności z podejściem, o którym mowa w pkt 160 tego wyroku. W wewnętrznym raporcie firmy Samsung wykorzystanym do wykazania kontaktu z dnia 24 września 2003 r., czipy inne niż SIM są wymienione jedynie w odniesieniu do 2004 r. w niezwykle ogólnym oświadczeniu, którego nie można uznać ani za mające na celu ograniczenie konkurencji, ani za skutkujące takim ograniczeniem. Nie jest ono w stanie ograniczyć niepewności Samsunga, zważywszy, że w sektorze czipów SIM, odznaczających się krótkim cyklem życia z uwagi na stały postęp technologiczny, ceny bez przerwy spadają. W braku jakiegokolwiek innego kontaktu dotyczącego czipów SIM dochody przypadające na te produkty mogły zostać wzięte pod uwagę w celu obliczenia grzywny jedynie co najwyżej w odniesieniu do roku 2004.
- 90 Po trzecie, wnosząca odwołanie kwestionuje znajdującą się w pkt 257 zaskarżonego wyroku korelację pomiędzy czipami SIM a innymi czipami niż SIM, ponieważ jest ona konsekwencją błędnej oceny, a zatem przeinaczeniem dowodów wykorzystanych przez Komisję w motywie 221 spornej decyzji. Z motywów 6 i 221 tej decyzji wynika, że rynek chipów do kart można podzielić na dwa segmenty. Gdyby segmentacja nie była zupełna, Komisja nie stwierdziłaby korelacji.
- 91 Po czwarte, nawet zakładając, że taka korelacja istnieje, Sąd nie wyjaśnił, w jaki sposób utrzymywane wymiany dotyczące czipów SIM mogłyby wpłynąć na konkurencję w odniesieniu do czipów innych niż SIM. W szczególności pkt 258 zaskarżonego wyroku nie jest wystarczająco uzasadniony w tym względzie. Ponadto oświadczenie Renesasa, o którym mowa w motywie 217 spornej decyzji, zgodnie z którym naruszenie dotyczyło dwóch rodzajów chipów i informacji dotyczących aplikacji do czipów innych niż SIM, było istotne dla dostawców aplikacji SIM, nie zostało uzasadnione, a nawet zostało zakwestionowane przez wnoszącą odwołanie i Philipsa. W wyniku tego podważenia oświadczenie powinno zostać potwierdzone, aby mogło zostać wzięte pod uwagę.
- 92 Komisja kwestionuje zasadność wszystkich tych argumentów.

b) Ocena Trybunału

1) W przedmiocie pierwszego elementu

- 93 W drodze pierwszego elementu wnosząca odwołanie kwestionuje niektóre twierdzenia Sądu dotyczące wiarygodności Samsunga jako świadka oraz wartość dowodową przypisaną dowodom przedstawionym przez Samsunga.
- 94 W tym względzie, po pierwsze, należy przede wszystkim stwierdzić, że jak słusznie zauważył Sąd w pkt 93 zaskarżonego wyroku, fakt, iż pracownik Samsunga, autor oświadczenia, którego wartość dowodową zakwestionowała wnosząca odwołanie, prawdopodobnie nie poniósłby sankcji karnych w Republice Korei, w przypadku gdyby okazało się ono fałszywe, nie pozbawiało tego oświadczenia mocy dowodowej, ponieważ Samsung, jako wnioskodawca na podstawie komunikatu w sprawie współpracy, mógł utracić korzyść z takiej współpracy w przypadku fałszywego oświadczenia.

- 95 Jakakolwiek próba wprowadzenia Komisji w błąd przez wnioskodawcę na podstawie tego komunikatu mogłaby bowiem podać w wątpliwość szczerłość wnioskodawcy, jak również pełny zakres współpracy, a tym samym wystawić na niebezpieczeństwo szansę skorzystania przez niego w pełni z rzeczonego komunikatu (zob. podobnie wyrok z dnia 19 grudnia 2013 r., Siemens i in./Komisja, C-239/11 P, C-489/11 P i C-498/11 P, niepublikowany, EU:C:2013:866, pkt 138).
- 96 Następnie twierdzenie wnoszącej odwołanie, zgodnie z którym dowody przedstawione przez Samsunga powinny być zostać potwierdzone, co nie było prawdą, stanowi w rzeczywistości pod przykrywką podważenia pkt 148 i 149 zaskarżonego wyroku krytykę ustaleń Komisji zawartych w motywach 156–161 spornej decyzji, zgodnie z którymi oświadczenia Samsunga zostały potwierdzone przez innych członków omawianego naruszenia. Tymczasem w tych punktach Sąd zauważył, czego nie zakwestionowała przed Trybunałem wnosząca odwołanie, że oceny te nie zostały podważone przed nim.
- 97 W związku z tym twierdzenie to jest niedopuszczalne w świetle orzecznictwa, zgodnie z którym w ramach odwołania kontrola Trybunału ogranicza się do oceny rozwiązania prawnego zastosowanego do podnoszonych zarzutów i argumentów przed sądami w pierwszej instancji, albowiem strona nie może przedstawić po raz pierwszy argumentu przed Trybunałem, którego nie przytoczyła przed Sądem (zob. podobnie wyroki: z dnia 8 listopada 2016 r., BSH/EUIPO, C-43/15 P, EU:C:2016:837, pkt 43; z dnia 13 grudnia 2017 r., Telefónica/Komisja, C-487/16 P, niepublikowany, EU:C:2017:961, pkt 84).
- 98 Ponadto należy odrzucić argument oparty na rzekomej sprzeczności uzasadnienia między pkt 148 i 149 zaskarżonego wyroku, o którym mowa powyżej, a pkt 155 tego wyroku. W tym ostatnim punkcie, bez zaprzeczenia faktowi, że oświadczenia Samsunga zostały w całości potwierdzone przez innych członków naruszenia, Sąd jedynie odpowiedział na argument wnoszącej odwołanie, podkreślając, że w motywach 152, 157 i 158 spornej decyzji, zakwestionowanych przez wnoszącą odwołanie, Komisja nie stwierdziła, iż kontakty z dni 3 i 17 listopada 2003 r. zostały potwierdzone przez tychże członków.
- 99 Wreszcie argument oparty na rzekomym przeinaczeniu dowodów z uwagi na wskazanie, w pkt 147 zaskarżonego wyroku, spółki NXP Semiconductors opiera się na błędnej interpretacji spornej decyzji. Wbrew twierdzeniom wnoszącej odwołanie NXP Semiconductors jest bowiem wspomniany w motywach 158, 159 i 161 tej decyzji.
- 100 Po drugie, jeśli chodzi o pkt 123 i 124 zaskarżonego wyroku, to należy z jednej strony zauważyć, że w zakresie, w jakim wnosząca odwołanie opiera swój argument na niejasności oświadczenia, o którym mowa w pkt 123 tego wyroku, w rzeczywistości domaga się ona nowej oceny wartości dowodowej tego oświadczenia, które zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału nie podlega właściwości Trybunału, z zastrzeżeniem przypadku przeinaczenia tego dowodu (zob. wyrok z dnia 12 stycznia 2017 r., Timab Industries i CFPR/Komisja, C-411/15 P, EU:C:2017:11, pkt 153 i przytoczone tam orzecznictwo). Z drugiej strony, jeśli chodzi o argument dotyczący pkt 124 zaskarżonego wyroku, wystarczy stwierdzić, że punkt ten stanowi kwestię uzupełniającą, jak o tym świadczy wyrażenie „w każdym razie”. Argument ten jest zatem niedopuszczalny.
- 101 W rezultacie należy oddalić pierwszy element.

2) W przedmiocie drugiego elementu

- 102 W drodze drugiego elementu, skierowanego przeciwko pkt 255–258 zaskarżonego wyroku, wnosząca odwołanie zasadniczo krytykuje Sąd za przeinaczenie materiału dowodowego, w zakresie, w jakim potwierdził stwierdzenie jej udziału w naruszeniu dotyczącym czipów innych niż SIM i wzięcie pod uwagę dochody związane z tymi produktami przy obliczaniu wysokości grzywny.

- 103 Przeinaczenie ma miejsce wówczas, gdy – bez przeprowadzania nowych dowodów – ocena dowodów istniejących okazuje się oczywiście błędna. Do wnoszącej odwołanie należy szczegółowe wskazanie dowodów, które zostały przeinaczone, i przedstawienie błędów popełnionych przy ocenie (zob. podobnie wyroki: z dnia 17 czerwca 2010 r., Lafarge/Komisja, C-413/08 P, EU:C:2010:346, pkt 16, 17; z dnia 27 kwietnia 2017 r., FSL i in./Komisja, C-469/15 P, EU:C:2017:308, pkt 47, 48).
- 104 W pkt 255–258 zaskarżonego wyroku Sąd odrzucił podniesiony przed nim piąty zarzut oparty na błędzie w obliczeniu kwoty grzywny z tego względu, że Komisja uwzględniła czipy inne niż SIM.
- 105 Po pierwsze, w pkt 255 zaskarżonego wyroku Sąd stwierdził, że wnosząca odwołanie i Samsung odniosły się do cen i rynku czipów innych niż SIM przy okazji kontaktu z dnia 24 września 2003 r. W pkt 256 tego wyroku Sąd uznał, że fakt ten, oparty na wewnętrznym sprawozdaniu pracownika Samsunga, był wystarczający, aby stwierdzić, że antykonkurencyjne dyskusje nie dotyczyły wyłącznie czipów SIM, nawet przy założeniu, że nie istnieją pisemne dowody na jakąkolwiek inną wymianę między wnoszącą odwołanie a jej konkurentami w odniesieniu do czipów inne niż SIM.
- 106 W tym względzie należy zauważyć, że nawet przy założeniu, że Sąd cytował błędne tłumaczenie tego sprawozdania wewnętrznego, to niemniej jednak z tych dwóch tłumaczeń przedstawionych przez wnoszącą odwołanie przed Trybunałem wynika, że kwestia cen w sektorach, które – podobnie jak bankowość czy tożsamość osób – wykorzystują czipy inne niż SIM, była poruszana w trakcie kontaktu z dnia 24 września 2003 r. W związku z tym – bez przeinaczania dowodów – Sąd stwierdził wymianę w przedmiocie cen czipów innych niż SIM przy okazji tego kontaktu.
- 107 Po drugie, w pkt 257 zaskarżonego wyroku Sąd dodał, że wnosząca odwołanie nie przedstawiła w swoich pismach procesowych żadnego argumentu służącego podważeniu oceny przedstawionej w pkt 221 spornej decyzji, że istnieje korelacja pomiędzy czipami SIM i czipami innymi niż SIM. Skoro jej zdaniem praktyki antykonkurencyjne związane z cenami czipów SIM miały nieuchronnie wpływ na cenę czipów innych niż SIM, to Sąd stwierdził w pkt 258 tego wyroku, że fakt, iż czipy SIM i czipy inne niż SIM nie należały do tego samego rynku produktów, nie miał wpływu na stwierdzenie, że Komisja mogła uwzględnić czipy inne niż SIM w celu obliczenia grzywny.
- 108 Tymczasem przed Trybunałem wnosząca odwołanie nie podważyła wykładni jej pism w pierwszej instancji dokonanej przez Sąd, ponieważ nie zakwestionowała ustalenia Komisji co do korelacji między czipami SIM a czipami innymi niż SIM. Wnosząca odwołanie zapytana w tej kwestii na rozprawie przed Trybunałem ponadto nie wskazała żadnego elementu w tych pismach wskazującego na to, że podważała przed Sądem tę korelację. W związku z tym wnosząca odwołanie nie może być uprawniona do zakwestionowania przed Trybunałem oceny tej korelacji.
- 109 W tych okolicznościach i z uwagi na to, że wnosząca odwołanie nie podważyła skutecznie przed Sądem wszystkich okoliczności wskazanych w spornej decyzji w celu uzasadnienia włączenia czipów innych niż SIM w zakres popełnionego przez nią naruszenia, wnosząca odwołanie nie może utrzymywać, że Sąd naruszył zakres swojego prawa do nieograniczonego orzekania, potwierdziwszy uwzględnienie przez Komisję dochodów wnoszącej odwołanie związanych z tymi czipami przez cały okres jej uczestnictwa w przedmiotowym naruszeniu.
- 110 Zatem drugi element i tym samym czwartą część zarzutu pierwszego należy oddalić.

5. W przedmiocie części piątej zarzutu pierwszego

a) Argumentacja stron

- 111 W drodze części piątej zarzutu pierwszego wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi przeinaczenie dowodów.

- 112 W pierwszej kolejności Sąd przeinaczył dowody, wskazawszy w pkt 160 zaskarżonego wyroku, że ceny były ustalane co do zasady co roku. Z motywów 38–41, 65 i 297 spornej decyzji wynika bowiem, że ceny były omawiane corocznie lub kwartalnie, a nawet jeszcze częściej. Tymczasem, jeżeli Sąd uwzględnił kwortalne negocjacje cenowe, to nie mógłby stwierdzić, że wnosząca odwołanie uczestniczyła w przedmiotowym naruszeniu jedynie na podstawie dodatkowych dowodów.
- 113 W drugiej kolejności Sąd przeinaczył dowody, określiwszy maila, o którym mowa w pkt 191–196 zaskarżonego wyroku, jako mail od Samsunga. Tymczasem z przedmiotowych materiałów dowodowych, jak również z motywu 116 spornej decyzji wynika, że jest to wewnętrzny mail od wnoszącej odwołanie. To przeinaczenie doprowadziło do naruszenia obowiązku przeprowadzenia pełnej kontroli argumentów wnoszącej odwołanie.
- 114 Komisja podważa zasadność tych argumentów.

b) Ocena Trybunału

- 115 Po pierwsze, wnosząca odwołanie podnosi, że Sąd przeinaczył dowody, wskazując w pkt 160 zaskarżonego wyroku, że ceny były ustalane co do zasady co roku.
- 116 Tymczasem, jak to wyraźnie wynika z pkt 160 zaskarżonego wyroku, chociaż wnosząca odwołanie przesłuchana w tej sprawie na rozprawie przed Trybunałem, nie zaprzeczyła, że zakwestionowała przed Sądem fakt, że ceny były negocjowane co do zasady co roku. W związku z tym argument dotyczący tego pkt 160 jest niedopuszczalny zgodnie z orzecnictwem przywołanym w pkt 97 niniejszego wyroku.
- 117 Po drugie, wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi przeinaczenie okoliczności faktycznych, gdy w pkt 191–196 zaskarżonego wyroku dokonała ona oceny kontaktu z Samsungiem w dniach 1–8 czerwca 2004 r.
- 118 Argument ten należy zbadać w świetle orzecnictwa przypomnianego w pkt 100 i 103 niniejszego wyroku.
- 119 W niniejszej sprawie Komisja zgadza się z wnoszącą odwołanie co do faktu, że w pkt 191 i 193 zaskarżonego wyroku Sąd błędnie zakwalifikował maila, o którym mowa w tych punktach, jako mail od Samsunga i odnaleziony w siedzibie tego przedsiębiorstwa, podczas gdy pochodził od wnoszącej odwołanie i został znaleziony w siedzibie tej ostatniej.
- 120 Niemniej jednak wnosząca odwołanie przed Trybunałem nie kwestionuje samego istnienia ani istotnej treści przedmiotowego maila, ani wniosków wyciągniętych przez Sąd na jego podstawie. W szczególności nie przedstawia ona żadnego argumentu, który mógłby wykazać, że Sąd przeinaczył dowody, stwierdziwszy na podstawie tego maila, że uczestniczyła ona w kontakcie z Samsungiem i wymieniła przy tej okazji pewne informacje, które Sąd jako posiadający wyłączną jurysdykcję w zakresie oceny faktów, zakwalifikował jako antykonkurencyjne.
- 121 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że błędne określenie przedmiotowej wiadomości stanowi błąd pisarski, który nie wpłynął na ocenę merytoryczną argumentów wnoszącej odwołanie dotyczących kontaktu w dniach 1–8 czerwca 2004 r. w świetle treści tego maila.
- 122 W zakresie, w jakim wnosząca odwołanie dodaje, że z powodu błędnej identyfikacji przedmiotowego maila, Sąd naruszył obowiązek przeprowadzenia pełnej kontroli jej argumentów, należy zauważyć, że jej pisma procesowe nie pozwalają na stwierdzenie zarzucanych Sądowi naruszeń prawa, zatem należy oddalić tę argumentację jako niedopuszczalną.

123 Biorąc pod uwagę powyższe, należy odrzucić piątą część zarzutu pierwszego.

6. Wnioski dotyczące zarzutu pierwszego

124 Mając na względzie wszystkie powyższe rozważania, zarzut pierwszy należy oddalić z zastrzeżeniem zbadania w pkt 191 i nast. tego wyroku części pierwszej zarzutu pierwszego w zakresie, w jakim jest ona oparta na naruszeniu nieograniczonego prawa orzekania.

B. W przedmiocie zarzutu drugiego, dotyczącego naruszenia art. 101 TFUE

125 Zarzut drugi podniesiony przez wnoszącą odwołanie dzieli się na trzy części.

1. W przedmiocie części pierwszej zarzutu drugiego

a) Argumentacja stron

126 W drodze części pierwszej zarzutu drugiego wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi błędną kwalifikację istotnych faktów na podstawie art. 101 TFUE. Podważa ona ocenę Sądu dotyczącą kontaktów z Samsungiem z dnia 24 września 2003 r. i 3 listopada 2003 r.

127 W pierwszej kolejności, jeśli chodzi o kontakt z dnia 24 września 2003 r., po pierwsze, wnosząca odwołanie jest zdania, że rozważania przedstawione w pkt 168 zaskarżonego wyroku nie wskazują na ograniczenie konkurencji od roku 2003. Przede wszystkim, powołując się na motywy 90 i 297 spornej decyzji, wskazuje ona bowiem, że tylko dwa odniesienia dotyczące cen za rok 2003 można znaleźć w wykorzystanym zbiorze poszlak, a mianowicie zwyczajną uwagę dotyczącą obecnego poziomu powszechnie znanych cen rynkowych oraz korekty cen za czwarty trymestr roku 2003 względem klienta Schlumberger Smart Cards and Terminals. Następnie wnosząca odwołanie podnosi, że wymiana wymienionych w pkt 168 zaskarżonego wyroku informacji w sprawie cen i mocy produkcyjnych w przyszłości nie mogą potwierdzać wniosku, że zarzucane naruszenie mogło wpłynąć na konkurencję już w 2003 r. Wreszcie zaskarżony wyrok nie zawiera żadnej analizy skutków wymiany informacji w sprawie cen z 2003 r. na konkurencję, której Sąd nie zaklasyfikował jako ograniczenie konkurencji ze względu na cel.

128 Po drugie, wnosząca odwołanie uważa, że jedyne oświadczenie – które jest zresztą ogólne i pozbawione jakichkolwiek wskazówek co do jakiegokolwiek przyszłego ustalania cen lub zachowania na rynku – dotyczące czipów innych niż SIM przy okazji kontaktu z dnia 24 września 2003 r. jest niewystarczający do wykazania nielegalnej wymiany poufnych informacji o tych produktach. Ani Komisja, ani Sąd nie wykazały, że udostępnienie tych informacji mogłoby ograniczyć konkurencję. W związku z tym wniosek przeciwny, który został sformułowany przez Sąd w pkt 256 zaskarżonego wyroku, jest błędny a nawet obarczony przeinaczeniem dowodów i Sąd niesłusznie wziął pod uwagę dochody dotyczące tych towarów w celu obliczenia wysokości grzywny.

129 W drugiej kolejności, jeśli chodzi o kontakt z dnia 3 listopada 2003 r., wnosząca odwołanie podnosi z jednej strony, że Sąd naruszył obowiązek uzasadnienia, ponieważ nie przedstawił żadnego powodu, który mógłby uzasadnić, że kontakt ten stanowi niezgodną z prawem wymianę informacji, i nie odpowiedział na argumenty przedstawione w pkt 83–86 skargi w pierwszej instancji.

130 Z drugiej strony przedstawiona w pkt 181–183 zaskarżonego wyroku ocena wartości dowodowej dowodów wykorzystanych w celu wykazania kontaktu z dnia 3 listopada 2003 r. jest dotknięta naruszeniem obowiązku uzasadnienia i domniemania niewinności, oczywistym błędem w ocenie i naruszeniem w postaci przeinaczenia dowodów. Ani Komisja, ani Sąd nie przedstawiły bowiem

wystarczającego wyjaśnienia istnienia różnych wersji maila z tego samego dnia ani jego autentyczności. Jeśli chodzi o zbiór poszlak wspomniany w pkt 183 tego wyroku, który obejmuje tylko dwa źródła, wnosząca odwołanie stwierdza, że wewnętrzny mail Renesasa z dnia 7 października 2003 r. opiera się na informacjach w postaci pogłosek i że jako opatrzony datą wcześniejszą względem spotkania z dnia 3 listopada 2003 r. nie może w sposób wyraźny stanowić dowodu na to. Sąd nie wyjaśnił, w jaki sposób mail Samsunga z dnia 7 listopada 2003 r., w którym tylko wspomniano o propozycji przyszłego spotkania w dniu 17 listopada 2003 r., może stanowić wsparcie wniosku odnośnie do kontaktu z dnia 3 listopada 2003 r. Z tych powodów Sąd naruszył zasady rządzące postępowaniem dowodowym, przeinaczył dowody i wyciągnął oczywiście błędne wnioski.

- 131 Komisja uważa, że argumenty te są jednocześnie niedopuszczalne w zakresie, w jakim wnosząca odwołanie zmierza do podważenia ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd, i bezzasadne.

b) Ocena Trybunału

- 132 W świetle argumentów Komisji należy stwierdzić na wstępie, że w drodze głównych argumentów podniesionych na poparcie tej części zarzutu wnosząca odwołanie nie zmierza do podważenia oceny faktycznej Sądu, lecz podnosi naruszenia prawa, które rzekomo popełniono przy ocenie kontaktów z Samsungiem w dniach 24 września 2003 r. i 3 listopada 2003 r.
- 133 W pierwszej kolejności jeśli chodzi o kontakt z dnia 24 września 2003 r., wnosząca odwołanie kwestionuje pkt 168 i 256 zaskarżonego wyroku, ponieważ Sąd orzekł, że popełnione przez nią naruszenie rozpoczęło się w 2003 r. i dotyczyło czipów innych niż SIM.
- 134 Po pierwsze, jest bezsporne, że – jak zauważył Sąd w szczególności w pkt 166, 168 i 173–175 zaskarżonego wyroku – w chwili kontaktu z dnia 24 września 2003 r. wnosząca odwołanie i Samsung wymieniły poufne informacje dotyczące w szczególności ich przyszłych cen.
- 135 Tymczasem to właśnie z uwagi na sam cel tej dyskusji między konkurentami Sąd słusznie zakwalifikował ją jako naruszenie ze względu na cel, bez ponadto konieczności, jak wynika to z pkt 157–160 niniejszego wyroku, aby argumenty podniesione przez wnoszącą odwołanie w ramach drugiej części niniejszego zarzutu były tego rodzaju, żeby umożliwiły wykazanie, iż ta klasyfikacja stanowi naruszenie prawa.
- 136 W tych okolicznościach nawet przy założeniu, że konkurenci nie rozmawiali o cenach na rok 2003, nie naruszając prawa odnośnie do początku okresu naruszenia, Sąd stwierdził, że wnosząca odwołanie uczestniczyła w takim naruszeniu od dnia 24 września 2003 r.
- 137 W związku z tym, z jednej strony, bez znaczenia są argumenty wnoszącej odwołanie zmierzające do wykazania, że na spotkaniu w dniu 24 września 2003 r. nie omawiano kwestii cen z 2003 r., poza faktem, iż faktycznie zmierzają one do ponownego zbadania okoliczności faktycznych wykraczających poza kompetencje Trybunału w postępowaniu odwoławczym.
- 138 Z drugiej strony Sąd nie był zobowiązany do zbadania i ustalenia istnienia antykonkurencyjnych skutków w odniesieniu do roku 2003. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału bowiem nie jest konieczne badanie skutków uzgodnionej praktyki, jeżeli został stwierdzony jej antykonkurencyjny cel (wyrok z dnia 4 czerwca 2009 r., T-Mobile Netherlands i in., C-8/08, EU:C:2009:343, pkt 30).
- 139 Po drugie, jeśli chodzi o argument dotyczący naruszenia związanego z czipami innymi niż SIM i skierowany przeciwko pkt 256 zaskarżonego wyroku, to należy wyjaśnić, że z analizy pism wnoszącej odwołanie w pierwszej instancji wynika, iż w ramach piątego zarzutu podniesionego przed Sądem zaprzeczyła ona, iż miała miejsce jakakolwiek dyskusja na temat czipów innych niż SIM, przy czym nie podniosła w żaden sposób, że nie można zakwalifikować jako antykonkurencyjnej ze względu na

cel dyskusji dotyczącej tych produktów przy okazji kontaktu z dnia 24 września 2003 r.. W związku z tym Sąd nie był zobowiązany do dalszego zgłębiania tej kwestii. W pozostałym zakresie należy odnieść się do rozważań przedstawionych w pkt 104–109 niniejszego wyroku.

- 140 W drugiej kolejności, jeśli chodzi o kontakt z dnia 3 listopada 2003 r., wnosząca odwołanie kwestionuje rozważania Sądu zawarte w pkt 181–183 i 185 zaskarżonego wyroku dotyczące, odpowiednio, istnienia tego kontaktu i jego nielegalnego charakteru.
- 141 Po pierwsze, w pkt 181–183 zaskarżonego wyroku Sąd stwierdził, że wnoszącej odwołanie przedstawiła dowodu na to, że obiektywne powody przedstawione przez Komisję dla uzasadnienia istnienia kilku wersji maila z dnia 3 listopada 2003 r. były błędne i że istnieje cały łańcuch poszlak wynikających z innych dowodów zmierzających do wykazania istnienia antykonkurencyjnego kontaktu w tym samym dniu.
- 142 W tym względzie z jednej strony, jak wskazano już w pkt 68 i 69 niniejszego wyroku, to do wnoszącej odwołanie należało podważenie przed Sądem rozważań wysuniętych przez Komisję w spornej decyzji, jeśli chodzi o autentyczność maila z dnia 3 listopada 2003 r., i Sąd wyjaśnił, że wnosząca odwołanie nie wykazała, iż te rozważania były błędne.
- 143 W tych okolicznościach Sąd, bez dopuszczania się naruszenia prawa i bez naruszenia ciężącego na nim obowiązku uzasadnienia, odrzucił argumenty wnoszącej odwołanie dotyczące autentyczności maila z dnia 3 listopada 2003 r.
- 144 Z drugiej strony, jeśli chodzi o argument, w drodze którego wnosząca odwołanie krytykuje łańcuch poszlak, o których mowa w pkt 181 i 183 zaskarżonego wyroku, to wystarczy przypomnieć, że ocena dowodów nie podlega – z zastrzeżeniem wypadku ich przeinaczenia – właściwości Trybunału na etapie odwołania. Tymczasem, o ile wnosząca odwołanie utrzymuje, że elementy tego zbioru nie są tego rodzaju, iż mogą stanowić wsparcie dla wniosku co do istnienia bezprawnego kontaktu w dniu 3 listopada 2003 r., o tyle w żaden sposób nie wykazała przeinaczenia tych dowodów.
- 145 Po drugie, w pkt 185 zaskarżonego wyroku Sąd uznał to za wystarczające w zakresie, w jakim wnosząca odwołanie utrzymywała, że kontakt z dnia 3 listopada 2003 r. nie stanowił ograniczenia konkurencji ze względu na cel, aby stwierdzić, że Komisja nie jest zobowiązana do wykazania w odniesieniu do każdej niezgodnej z prawem dyskusji, że stanowi takie ograniczenie, jeżeli wykaże, iż rozpatrywane praktyki, ujmowane jako całość, stanowią ograniczenie konkurencji ze względu na cel.
- 146 W ten sposób Sąd – jak twierdzi wnosząca odwołanie – stwierdził niezgodność z prawem przedmiotowej dyskusji i powstrzymał się od zbadania argumentów wnoszącej odwołanie dotyczących antykonkurencyjnego charakteru ze względu na cel kontaktu z dnia 3 listopada 2003 r.
- 147 Jednakże w świetle rozważań przedstawionych w pkt 43–55 niniejszego wyroku takie podejście nie jest, w okolicznościach niniejszej sprawy, sprzeczne z wymogami kontroli zgodności z prawem stwierdzenia naruszenia. Wnosząca odwołanie ponadto nie twierdzi, że mogłaby wpłynąć na ocenę adekwatności kwoty grzywny do naruszenia.
- 148 W konsekwencji należy oddalić pierwszą część zarzutu drugiego.

2. W przedmiocie części drugiej zarzutu drugiego

a) Argumentacja stron

- 149 W drodze drugiej części zarzutu drugiego wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi błędną wykładnię pojęcia ograniczenia konkurencji ze względu na cel przeprowadzoną w pkt 172–176, 185 i 189 zaskarżonego wyroku. Jej zdaniem Sąd nie przeprowadził dostatecznej analizy charakteru przedmiotowych praktyk i zadowolili się, w szczególności w pkt 176 i 189 tego wyroku, niewystarczającym uzasadnieniem i sprzecznym podejściem.
- 150 W przeciwieństwie do orzecznictwa Trybunału, które ustanowiło bardzo surowe kryterium, Sąd nie przeanalizował i nie wykazał, że omawiane wymiany informacji były w dostatecznym stopniu szkodliwe dla konkurencji na rynku czipów do kart. Nie dotyczy to sporadycznej wymiany dotyczącej bieżących cen rynkowych lub przyszłych ogólnych i potencjalnych tendencji cenowych oraz zmian rynkowych na wysoce konkurencyjnym rynku, takim jak przedmiotowy rynek czipów do kart.
- 151 Wnosząca odwołanie uściśla, że niepogłębione stwierdzenie zawarte w pkt 174 zaskarżonego wyroku, zgodnie z którym sporne zachowanie miało „charakter” „umożliwiający konkurentom ograniczenie” konkurencji, wprowadza dwa niepewne i odmienne warunki kryterium stopnia szkodliwości wymaganej przez Trybunał ponad uzasadnioną wątpliwość.
- 152 Wreszcie, mając na względzie różne cechy pięciu kontaktów zbadanych przez Sąd, błędnie stwierdził on, tak jak wydaje się, że uczynił to w pkt 185 zaskarżonego wyroku, ogólne ograniczenie konkurencji ze względu na cel.
- 153 Komisja kwestionuje wszystkie te argumenty.

b) Ocena Trybunału

- 154 W drugiej części zarzutu drugiego wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi, że nie uwzględnił on orzecznictwa Trybunału dotyczącego pojęcia ograniczenia konkurencji ze względu na cel.
- 155 Zgodnie z orzecznictwem Trybunału zasadnicze kryterium prawne dla ustalenia, czy porozumienie lub uzgodniona praktyka wiążą się z ograniczeniem konkurencji „ze względu na cel” w rozumieniu art. 101 ust. 1 TFUE polega na ustaleniu, że takie porozumienie lub praktyka odznacza się, samo w sobie lub sama w sobie, wystarczającym stopniem szkodliwości w odniesieniu do konkurencji, aby uznać, że nie jest konieczne poszukiwanie tam jego skutków (zob. podobnie wyrok z dnia 27 kwietnia 2017 r., FSL i in./Komisja, C-469/15 P, EU:C:2017:308, pkt 104 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 156 Aby ocenić, czy dany rodzaj porozumienia między przedsiębiorstwami wykazuje dostateczny stopień szkodliwości wystarczający do tego, aby można je było uznać za „ograniczenia konkurencji ze względu na cel”, należy skupić się w szczególności na celach, do których osiągnięcia ono zmierza, a także na kontekście gospodarczym i prawnym, w jaki porozumienie to się wpisuje. W ramach oceny takiego kontekstu należy również wziąć pod uwagę charakter dóbr lub usług, których to porozumienie dotyczy, jak również rzeczywiste warunki funkcjonowania i struktury badanego rynku lub rynków (zob. podobnie wyroki: z dnia 5 grudnia 2013 r., Solvay Solexis/Komisja, C-449/11 P, niepublikowany, EU:C:2013:802, pkt 36; z dnia 19 marca 2015 r., Dole Food i Dole Fresh Fruit Europe/Komisja, C-286/13 P, EU:C:2015:184, pkt 117 i przytoczone tam orzecznictwo; z dnia 27 kwietnia 2017 r., FSL i in./Komisja, C-469/15 P, EU:C:2017:308, pkt 105 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 157 Po pierwsze, jeśli chodzi o kontakt z dnia 24 września 2003 r., z ustaleń Sądu zawartych w pkt 164 i 165 zaskarżonego wyroku wynika, że wnosząca odwołanie i Samsung wymieniły informacje na temat ich aktualnych i przyszłych cen oraz zdolności produkcyjnej, a także ich strategii ewolucji

technologicznej. Sąd stwierdził w pkt 166 tego wyroku, że taka wymiana informacji na temat cen i zdolności produkcyjnej ma taki charakter, w szczególności na rynku, na którym koncentruje się podaż i popyt, że może wywierać bezpośredni wpływ na strategię handlową stron konkurentów.

- 158 W odpowiedzi na argumenty wnoszącej odwołanie zmierzające do zakwestionowania kwalifikacji tego kontaktu jako stanowiącego ograniczenie konkurencji ze względu na cel, Sąd przypomniał w szczególności orzecznictwo przytoczone w pkt 155 niniejszego wyroku i stwierdził w pkt 173 i 174 zaskarżonego wyroku, że czynniki gospodarcze charakteryzujące właściwy rynek, które nie zostały zakwestionowane przez wnoszącą odwołanie, pozwoliły na wykazanie, że dane przedsiębiorstwa skorzystały z wymiany poufnych informacji dotyczących strategicznych polityk ich konkurentów pod względem cen, zdolności produkcyjnej i rozwoju technologicznego w zakresie, w jakim umożliwiły spowolnienie spadku odpowiednich cen na rynku właściwym.
- 159 W ten sposób, w przeciwieństwie do argumentów wnoszącej odwołanie, Sąd zastosował się do orzecznictwa przytoczonego w pkt 155 i 156 niniejszego wyroku. Sąd zbadał treść wymiany informacji między konkurentami, w tym charakter wymienianych informacji, dokonał oceny realizowanych przez nie celów i wziął pod uwagę kontekst rynku, na którym te dyskusje miały miejsce.
- 160 Ponadto, wbrew temu, co sugeruje wnoszącej odwołanie, klasyfikacja wymiany informacji szczególnie poufnych między konkurentami na rynku właściwym jako ograniczenie ze względu na cel nie może zależeć od częstotliwości wymiany informacji. Takie kryterium w żaden sposób nie wynika bowiem z orzecznictwa przytoczonego w pkt 155 i 156 niniejszego wyroku.
- 161 Po drugie, w pkt 176 zaskarżonego wyroku Sąd odrzucił argument wnoszącej odwołanie, zgodnie z którym Komisja nie wykazała, że rozmowy przy okazji kontaktu z dnia 24 września 2003 r. dotyczące zdolności produkcyjnej niosły za sobą ryzyko ograniczenia konkurencji. Zdaniem Sądu, skoro Komisja wskazała powody, dla których uznała, że owa wymiana była, w świetle cech rynku, tego rodzaju, iż ograniczała konkurencję, to nie miała obowiązku wykazywać istnienia skutków antykonkurencyjnych.
- 162 Wynika z tego, że Sąd w istocie zrozumiał argument wnoszącej odwołanie w ten sposób, że zarzucała ona Komisji brak wykazania istnienia skutków antykonkurencyjnych. Tymczasem, z jednej strony, w odwołaniu wnosząca odwołanie nie zarzuca tym samym Sądowi błędnego zrozumienia zakresu jej argumentacji.
Z drugiej strony odpowiedź Sądu jest zgodna z orzecznictwem Trybunału przytoczonym w pkt 138 niniejszego wyroku.
- 163 Po trzecie, należy zauważyć, że argument wnoszącej odwołanie dotyczący pkt 185 zaskarżonego wyroku należy oddalić z powodów przedstawionych w pkt 145–147 niniejszego wyroku.
- 164 Po czwarte, jeśli chodzi o wniosek w pkt 189 zaskarżonego wyroku, zgodnie z którym „[w]ymiana poufnych informacji [dotyczących zamiaru podwyższenia cen dla szczególnej kategorii produktów] między konkurentami nieuchronnie prowadzi do zakłócenia konkurencji”, to należy stwierdzić, iż biorąc pod uwagę kontekst gospodarczy rynku czipów do kart, taki jak opisany w pkt 173 zaskarżonego wyroku, wniosku tego nie można uznać za dotknięty naruszeniem prawa.
- 165 Należy zatem oddalić część drugą zarzutu drugiego.

3. W przedmiocie części trzeciej zarzutu drugiego

a) Argumentacja stron

- 166 W trzeciej części zarzutu drugiego wnosząca odwołanie podważa rozważania zawarte w pkt 215–242, 226 i 227 zaskarżonego wyroku dotyczące jej udziału w jednolitym, ciągłym naruszeniu.
- 167 Z jednej strony wskazuje ona na sprzeczność uzasadnienia między pkt 215, 226 i 227 zaskarżonego wyroku w zakresie, w jakim Sąd raz przypisał jej odpowiedzialność za całe przedmiotowe naruszenie, a raz wskazywał, że nie uczestniczyła we wszystkich pojedynczych i ciągłych przestępstwach.
- 168 Z drugiej strony przypomina, że zgodnie z orzecznictwem Trybunału udział przedsiębiorstwa w jednolitym i ciągłym naruszeniu wymaga spełnienia trzech przesłanek, a mianowicie: (i) istnienie ogólnego planu realizującego wspólny cel, (ii) celowe przyczynianie się tego przedsiębiorstwa do realizacji tego planu oraz (iii) fakt, że miało ono udowodnioną lub domniemaną wiedzę na temat noszących znamiona naruszenia zachowań pozostałych uczestników. Tymczasem w niniejszej sprawie ani Sąd, ani Komisja nie przedstawiły żadnego uzasadnienia dla wniosku, że wnosząca odwołanie celowo przyczyniła się, podobnie jak Renesas, Samsung i Philips, do realizacji tego samego celu. Jak wynika z motywu 312 spornej decyzji i z pkt 231 zaskarżonego wyroku, Sąd i Komisja nie stwierdziły również, że wnosząca odwołanie była świadoma postępowania Renesasa, Samsunga i Philipsa.
- 169 W ten sposób zarówno Komisja, jak i Sąd nie wzięły pod uwagę kryterium indywidualnego zamiaru uczestniczenia we wspólnym planie. Natomiast w wyroku z dnia 15 lipca 2015 r., *voestalpine i voestalpine Wire Rod Austria/Komisja* (T-418/10, EU:T:2015:516, pkt 302) Sąd przeprowadził szczegółową analizę tego kryterium.
- 170 Komisja podważa zasadność tej części zarzutu.

b) Ocena Trybunału

- 171 W drodze trzeciej części zarzutu drugiego wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi naruszenie prawa w ramach analizy jej udziału w jednolitym i ciągłym naruszeniu.
- 172 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału przedsiębiorstwo uczestniczące w takim jednolitym i złożonym naruszeniu w drodze swoich własnych zachowań, które były objęte pojęciami porozumienia lub praktyki uzgodnionej mającej cel antykonkurencyjny w rozumieniu art. 101 ust. 1 TFUE i które miały przyczynić się do realizacji naruszenia w jego całości, może być tym samym również odpowiedzialne za zachowania innych przedsiębiorstw w ramach tego samego naruszenia przez cały okres jego udziału w tym naruszeniu. Taka sytuacja zachodzi, jeśli zostanie wykazane, że wspomniane przedsiębiorstwo zamierzało przyczynić się swoim zachowaniem do wspólnych celów realizowanych przez ogół uczestników oraz że było świadome zachowań o znamionach naruszenia planowanych lub wprowadzanych w życie przez inne przedsiębiorstwa w dążeniu do tych samych celów lub że mogło je rozsądnie przewidzieć i było gotowe zaakceptować wynikające stąd ryzyko (wyroki: z dnia 6 grudnia 2012 r., *Komisja/Verhuizingen Coppens*, C-441/11 P, EU:C:2012:778, pkt 42; a także z dnia 24 czerwca 2015 r., *Fresh Del Monte Produce/Komisja i Komisja/Fresh Del Monte Produce*, C-293/13 P i C-294/13 P, EU:C:2015:416, pkt 157).
- 173 Jeżeli natomiast przedsiębiorstwo uczestniczyło bezpośrednio w jednym lub większej liczbie zachowań antykonkurencyjnych stanowiących naruszenie jednolite i ciągłe, ale nie zostało wykazane, że poprzez swoje własne zachowanie zamierzało ono przyczynić się do realizacji wspólnych celów wyznaczonych przez pozostałych uczestników kartelu i że znało wszystkie zachowania stanowiące naruszenie, planowane lub wdrażane przez inne przedsiębiorstwa dla realizacji tych samych celów, lub że w sposób racjonalny mogło je przewidzieć oraz że było gotowe ponieść związane z tym ryzyko,

Komisja jest uprawniona do przypisania mu odpowiedzialności jedynie za zachowania, w których uczestniczyło ono bezpośrednio, i za zachowania planowane lub wdrażane przez innych uczestników dla realizacji tych samych celów co cele tego przedsiębiorstwa, co do których wykazano, że wiedziało ono o nich lub że w sposób rozsądny mogło je przewidzieć i było gotowe ponieść związane z tym ryzyko (wyroki: z dnia 6 grudnia 2012 r., Komisja/Verhuizingen Coppens, C-441/11 P, EU:C:2012:778, pkt 44; a także z dnia 24 czerwca 2015 r., Fresh Del Monte Produce/Komisja i Komisja/Fresh Del Monte Produce, C-293/13 P i C-294/13 P, EU:C:2015:416, pkt 159).

- 174 W niniejszej sprawie, zgodnie z tym orzecznictwem, Sąd zauważył w pkt 226 zaskarżonego wyroku, że stwierdzenie istnienia jednolitego naruszenia różni się od kwestii, czy odpowiedzialność za to naruszenie w całości można przypisać przedsiębiorstwu.
- 175 W tym ostatnim względzie z ustaleń dokonanych przez Sąd w pkt 229 i 231 zaskarżonego wyroku jasno wynika, że niezależnie od pewnej dwuznaczności w spornej decyzji, której zasadnicze rozważania Sąd przedstawił w pkt 215, 227 i 228 tego wyroku, Komisja w tej decyzji uznała wnoszącą odwołanie za odpowiedzialną za jej udział w spornym naruszeniu wyłącznie ze względu na jej dwustronne kontakty z przedsiębiorstwami Samsung i Renesas oraz że nie przypisała jej odpowiedzialności za to naruszenie w całości.
- 176 W związku z tym wnosząca odwołanie niesłusznie zarzuca Sądowi, że zaprzeczał sam sobie, jeśli chodzi o zakres jej uczestnictwa w przedmiotowym naruszeniu.
- 177 Ponadto, skoro wnosząca odwołanie nie została uznana za odpowiedzialną w związku z jej udziałem w rozpatrywanym naruszeniu jako całości, ale tylko w zakresie jej bezpośredniego uczestnictwa w spotkaniach w ramach tego naruszenia, to w żaden sposób w niniejszej sprawie nie występowała konieczność wykazania, że wiedziała o zмовie innych członków tego naruszenia.
- 178 Wobec tego należy oddalić część trzecią zarzutu drugiego, a co za tym idzie – zarzut drugi w całości.

C. W przedmiocie zarzutu trzeciego, dotyczącego grzywny nałożonej na wnoszącą odwołanie, a także w przedmiocie części pierwszej zarzutu pierwszego w zakresie, w jakim jest ona oparta na naruszeniu nieograniczonego prawa orzekania

1. Argumentacja stron

- 179 Trzeci z podniesionych przez wnoszącą odwołanie zarzutów składa się z dwóch części.
- 180 W pierwszej części zarzutu trzeciego wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi, że popełnił oczywisty błąd w ocenie przy ustalaniu kwoty grzywny w wyniku niekompletnej i wybiórczej kontroli kwestionowanych przez nią kontaktów dwustronnych, tak jak to podkreślono w ramach pierwszej części zarzutu pierwszego odwołania. W ramach wykonywania nieograniczonego prawa orzekania Sąd powinien był wziąć pod uwagę liczbę incydentów i indywidualny udział każdego przedsiębiorstwa w naruszeniu. Sąd, nie uczyniwszy tego, naruszył orzecznictwo Trybunału i niedostatecznie uzasadnił swój wniosek, w myśl którego obniżka grzywny przyznana przez Komisję była odpowiednia, podczas gdy zbadała ona jedynie mniej niż połowę kontaktów ustalonych przez Komisję oraz że wnosząca odwołanie zakwestionowała proporcjonalność grzywny na podstawie tych ostatnich kontaktów.
- 181 W drugiej części zarzutu wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi naruszenie zasady proporcjonalności.
- 182 Po pierwsze, podnosi, że Sąd nie uwzględnił w wystarczającym stopniu ograniczonego udziału wnoszącej odwołanie w naruszeniu.

- 183 Z jednej strony wnosząca odwołanie utrzymuje, że wbrew temu, co orzekł Sąd w pkt 239 zaskarżonego wyroku, przedstawiła w pkt 172 skargi w pierwszej instancji i w pkt 115 repliki argumenty mające na celu zakwestionowanie przyznanej przez Komisję obniżki w wysokości 20%.
- 184 Z drugiej strony wnosząca odwołanie uważa, że wbrew orzecznictwu Trybunału Sąd nie wziął pod uwagę do celu ustalenia wysokości grzywny względnej wagi bardzo ograniczonego jej indywidualnego udziału w naruszeniu. Wysokość grzywny nie odzwierciedla rzeczywistego udziału wnoszącej odwołanie w naruszeniu, zważywszy liczbę kontaktów ustalonych i poddanych kontroli przez Sąd, a także brak wiedzy wnoszącej odwołanie o dwustronnych kontaktach między innymi uczestnikami naruszenia oraz fakt, że tylko jeden kontakt z udziałem wnoszącej odwołanie dotyczył czipów innych niż SIM. Uściśla ona, że dochody z tego tytułu stanowiły ponad 50% łącznych obrotów i że naruszenie odnoszące się do czipów innych niż SIM mogło dotyczyć jedynie roku 2004. W konsekwencji Sąd nie uwzględnił w wystarczającym stopniu części obrotu przypadającego na produkty, które stanowiły przedmiot naruszenia, wbrew temu, czego wymaga orzecznictwo Trybunału.
- 185 Po drugie, wnosząca odwołanie podważa pkt 269 i 270 zaskarżonego wyroku, argumentując, że nakładając na nią nieproporcjonalną grzywnę, Komisja i Sąd naruszyli art. 49 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”), a Sąd nie skorzystał z przysługującego mu nieograniczonego prawa orzekania. Jej zdaniem Sąd nie wziął pod uwagę mniejszego wkładu wnoszącej odwołanie w przedmiotowe naruszenie. W szczególności ustalenie kwoty grzywny opiera się na błędnym obliczeniu obrotu i niezgodnym z orzecznictwem przytoczonym w pkt 269 tego wyroku. Niesłusznie zatem uwzględniono całość jej dochodów związanych z czipami innymi niż SIM przez cały okres trwania utrzymywanego naruszenia. Zdaniem wnoszącej odwołanie naruszenie dotyczące czipów innych niż SIM mogło zaś dotyczyć co najwyżej (quod non) roku 2004.
- 186 Komisja uważa, że argumenty te należy odrzucić.
- 187 Jeśli chodzi o pierwszą część zarzutu, Komisja twierdzi, że liczba kontaktów, w których uczestniczyła wnosząca odwołanie, w niczym nie zmienia wagi jej udziału w naruszeniu, ponieważ konsekwencje gospodarcze antykonkurencyjnych kontaktów wywarły skutki po dacie kontaktów.
- 188 W odniesieniu do drugiej części zarzutu Komisja uważa, że argument dotyczący czipów innych niż SIM jest niedopuszczalny na podstawie art. 170 regulaminu postępowania przed Trybunałem, ponieważ wnosząca odwołanie podniosła po raz pierwszy przed Trybunałem, że przy okazji badania wagi jej udziału w naruszeniu Sąd powinien był uwzględnić fakt, że tylko niektóre z jej kontaktów dotyczyły czipów innych niż SIM. W każdym razie Sąd słusznie stwierdził, że naruszenie dotyczyło takich czipów.
- 189 W pierwszej kolejności Komisja wskazuje, że skoro może wziąć pod uwagę względną wagę udziału przedsiębiorstwa w naruszeniu albo przy ustalaniu kwoty podstawowej lub tytułem okoliczności łagodzącej albo obciążającej, to Sąd słusznie potwierdził ustalenie współczynnika wagi naruszenia na 16% dla wszystkich uczestników kartelu. Wnosząca odwołanie nie wykazała, że obniżka o 20% na jej korzyść prowadziłaby do nałożenia grzywny w zbyt dużej wysokości, do tego stopnia, że byłaby nieproporcjonalna.
- 190 W drugiej kolejności, jeśli chodzi o utrzymywane naruszenie zasady proporcjonalności, Komisja twierdzi, że okoliczność, iż nałożona na wnoszącą odwołanie grzywna jest najwyższą z grzywien nałożonych mocą spornej decyzji, odzwierciedla fakt, że wartość jej sprzedaży czipów jest najwyższą spośród czterech podmiotów uczestniczących w naruszeniu, Komisja uściśla, że obrót jest obiektywnym elementem dającym sprawiedliwą miarę szkodliwości zмовы w normalnej grze konkurencyjnej. Żaden z pozostałych elementów przywołanych przez wnoszącą odwołanie nie może zmienić oceny Sądu dotyczącej wagi naruszenia.

2. Ocena Trybunału

- ¹⁹¹ Ponieważ dwie części zarzutu podniesione na poparcie niniejszego zarzutu częściowo się pokrywają, należy je zbadać łącznie. Ponadto zgodnie z tym, co zostało wskazane w pkt 56 niniejszego wyroku, argumenty przedstawione w pierwszej części zarzutu pierwszego należy również zbadać w zakresie, w jakim dotyczą one wykonywania przez Sąd nieograniczonego prawa orzekania.
- ¹⁹² Po pierwsze, należy przypomnieć, że Sąd jako jedyny jest właściwy do kontrolowania sposobu, w jaki Komisja ocenia w każdym poszczególnym przypadku wagę zachowań niezgodnych z prawem. Przedmiotem kontroli przeprowadzanej przez Trybunał w ramach odwołania jest z jednej strony zbadanie, w jakim stopniu Sąd uwzględnił, w sposób prawnie właściwy, wszystkie czynniki istotne dla dokonania oceny wagi określonego zachowania w świetle art. 101 TFUE i art. 23 rozporządzenia nr 1/2003 oraz, z drugiej strony, zweryfikowanie, czy Sąd odniósł się w stopniu wymaganym przez prawo do wszystkich argumentów powołanych w celu poparcia żądania obniżenia grzywny (wyrok z dnia 26 stycznia 2017 r. *Laufen Austria/Komisja* (C-637/13 P, EU:C:2017:51, pkt 58).
- ¹⁹³ Po drugie, zgodnie z orzecznictwem nieograniczone prawo orzekania, które zgodnie z art. 261 TFUE zostało przyznane sądom Unii w art. 31 rozporządzenia nr 1/2003, upoważnia sąd do zastąpienia oceny Komisji własną oceną i w konsekwencji uchylenia, zmniejszenia lub podwyższenia nałożonej grzywny lub okresowej kary pieniężnej (wyroki: z dnia 8 grudnia 2011 r., *Chalkor/Komisja*, C-386/10 P, EU:C:2011:815, pkt 63 i przytoczone tam orzecznictwo; a także z dnia 26 stycznia 2017 r., *Villeroy & Boch Austria/Komisja*, C-626/13 P, EU:C:2017:54, pkt 81).
- ¹⁹⁴ Wykonywanie tego nieograniczonego prawa orzekania nie jest wprawdzie równoznaczne z przeprowadzeniem kontroli z urzędu, a postępowanie jest postępowaniem kontradiktoryjnym. Niemniej jednak to do strony wnoszącej odwołanie należy co do zasady podniesienie skierowanych przeciwko spornej decyzji zarzutów oraz przedstawienie dowodów na poparcie tych zarzutów (wyroki: z dnia 18 grudnia 2014 r., *Komisja/Parker Hannifin Manufacturing i Parker-Hannifin*, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, pkt 76 i przytoczone tam orzecznictwo; z dnia 26 stycznia 2017 r., *Villeroy & Boch Austria/Komisja*, C-626/13 P, EU:C:2017:54, pkt 83).
- ¹⁹⁵ Tymczasem, jak zauważył rzecznik generalny w pkt 74 swojej opinii, aby spełniać wymogi związane z przeprowadzaniem kontroli w ramach wykonywania nieograniczonego prawa orzekania w rozumieniu art. 47 karty w zakresie dotyczącym grzywny, sąd Unii jest przy wykonaniu uprawnień określonych w art. 261 TFUE i 263 TFUE zobowiązany do przeanalizowania wszystkich zarzutów natury prawnej czy faktycznej, za pomocą których podnoszący je chcą wykazać, iż kwota grzywny nie jest dostosowana do wagi i czasu trwania naruszenia (wyroki: z dnia 18 grudnia 2014 r., *Komisja/Parker Hannifin Manufacturing i Parker-Hannifin*, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, pkt 75 i przytoczone tam orzecznictwo; z dnia 26 stycznia 2017 r., *Villeroy & Boch Austria/Komisja*, C-626/13 P, EU:C:2017:54, pkt 82).
- ¹⁹⁶ Po trzecie, waga naruszenia powinna podlegać indywidualnej ocenie (wyrok z dnia 11 lipca 2013 r., *Team Relocations i in./Komisja*, C-446/11 P, niepublikowany, EU:C:2013:444, pkt 102). W celu ustalenia wysokości grzywny należy uwzględnić czas trwania naruszenia i wszystkie elementy mogące wchodzić w ocenę wagi naruszenia, takie jak zachowanie każdego z przedsiębiorstw, rolę odgrywaną przez każde z nich w ustaleniu uzgodnionych praktyk, korzyść, którą mogły odnieść z tych praktyk, ich rozmiar i wartość danych towarów, jak również ryzyko, jakie tego rodzaju naruszenia stanowią dla Unii Europejskiej (wyrok z dnia 8 grudnia 2011 r., *Chalkor/Komisja*, C-386/10 P, EU:C:2011:815, pkt 56 i przytoczone tam orzecznictwo).
- ¹⁹⁷ Elementy te obejmują również liczbę i intensywność zachowań antykonkurencyjnych (zob. podobnie wyrok z dnia 8 grudnia 2011 r., *Chalkor/Komisja*, C-386/10 P, EU:C:2011:815, pkt 57 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 198 Tymczasem nie ma jednak wiążącej ani wyczerpującej listy kryteriów, które należy obowiązkowo uwzględnić w celu oceny wagi naruszenia (wyroki: z dnia 3 września 2009 r., Prym i Prym Consumer/Komisja, C-534/07 P, EU:C:2009:505, pkt 54; a także z dnia 13 czerwca 2013 r., Versalis/Komisja, C-511/11 P, EU:C:2013:386, pkt 82 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 199 Ponadto z orzecznictwa Trybunału wynika, że Komisja może wziąć pod uwagę względną wagę uczestnictwa przedsiębiorstwa w naruszeniu oraz szczególne okoliczności sprawy albo przy ocenie powagi naruszenia w rozumieniu art. 23 rozporządzenia nr 1/2003, albo przy dostosowywaniu kwoty podstawowej w oparciu o okoliczności łagodzące i obciążające. Przyznanie takiego wyboru Komisji jest zgodne z orzecznictwem, które przypomniano w pkt 196 niniejszego wyroku, ponieważ w każdym razie przy ustalaniu wysokości grzywny należy wziąć pod uwagę indywidualne zachowanie przyjęte przez dane przedsiębiorstwo (zob. podobnie wyrok z dnia 11 lipca 2013 r., Team Relocations i in./Komisja, C-444/11 P, niepublikowany, EU:C:2013:464, pkt 104, 105).
- 200 Przede wszystkim w niniejszej sprawie ze spornej decyzji i z ustaleń Sądu dokonanych w pkt 215, 229 i 231 zaskarżonego wyroku wynika, że o ile w tej decyzji Komisja uznała istnienie jednolitego i ciągłego naruszenia, o tyle instytucja ta obciążyła wnoszącą odwołanie odpowiedzialnością za tego typu naruszenia wyłącznie w zakresie swoich nielegalnych kontaktów z Samsungiem i Renesasem w okresie od 24 września 2003 r. do 31 marca 2005 r. Innymi słowy, wnosząca odwołanie została pociągnięta do odpowiedzialności wyłącznie z powodu jedenastu dwustronnych kontaktów stwierdzonych w odniesieniu do niej w spornej decyzji i podważanych przez nią przed Sądem.
- 201 Komisja uwzględniła ten ograniczony udział wnoszącej odwołanie w przedmiotowym naruszeniu przy obliczaniu grzywny, przyznając jej obniżkę w wysokości 20% tytułem okoliczności łagodzących, przy jednoczesnym zastosowaniu współczynnika wagi 16% identycznego dla wszystkich uczestników danego naruszenia.
- 202 Następnie z analizy skargi wniesionej w pierwszej instancji jednoznacznie wynika, że wnosząca odwołanie, oprócz stwierdzenia względem niej nieważności spornej decyzji, zażądała tytułem ewentualnym obniżenia kwoty nałożonej na nią grzywny. W tym względzie należy ponadto podkreślić, że na rozprawie przed Trybunałem Komisja wycofała swoją argumentację, zgodnie z którą wnosząca odwołanie nie zwróciła się do Sądu o skorzystanie z przysługującego mu nieograniczonego prawa orzekania.
- 203 W swoich zarzutach podniesionych przed Sądem wnosząca odwołanie zakwestionowała w szczególności oceny Komisji dotyczące każdego z jedenastu kontaktów dwustronnych względem niej i skrytykowała obliczenie kwoty grzywny nałożonej na wnoszącą odwołanie zarówno w odniesieniu do współczynnika ze względu na wagę 16%, jak i stawki obniżki wynoszącej 20% przyznanej tytułem okoliczności łagodzących.
- 204 Wynika stąd, że w swojej skardze wniesionej w pierwszej instancji wnosząca odwołanie zwróciła się do Trybunału o zbadanie rzeczywistego udziału w rozpatrywanym naruszeniu oraz, w danym wypadku, dokładnego zakresu tego udziału. Tymczasem jej argumenty w tym względzie mogą mieć znaczenie dla oceny, zgodnie z orzecznictwem przytoczonym w pkt 195 niniejszego wyroku, adekwatności kwoty grzywny w odniesieniu do naruszenia popełnionego przez nią w świetle jej indywidualnego zachowania.
- 205 O ile dokładna liczba dwustronnych kontaktów ustalona w odniesieniu do wnoszącej odwołanie nie jest co do zasady elementem obowiązkowym przy ocenie wagi naruszenia, o tyle może jednak stanowić jeden z istotnych elementów wśród innych w tym względzie (zob. podobnie wyroki: z dnia 25 stycznia 2007 r., Dalmine/Komisja, C-407/04 P, EU:C:2007:53, pkt 132; z dnia 14 października 2010 r., Deutsche Telekom/Komisja, C-280/08 P, EU:C:2010:603, pkt 277).

- 206 W tych okolicznościach Sąd nie mógł, bez naruszenia zakresu nieograniczonego prawa orzekania, odstąpić od udzielenia odpowiedzi na argument wnoszącej odwołanie, zgodnie z którym Komisja naruszyła zasadę proporcjonalności poprzez ustalenie kwoty grzywny bez uwzględnienia ograniczonej liczby kontaktów, w których uczestniczyła wnosząca odwołanie. Wniosek ten jest tym bardziej słuszny, że w niniejszej sprawie Sąd jedynie zadowolili się pięcioma z jedenastu kontaktów stwierdzonych w spornej decyzji, pozostawiając otwartą kwestię, czy Komisja wykazała sześć pozostałych kontaktów ujętych w tej decyzji.
- 207 Tymczasem w zakresie, w jakim Sąd w zaskarżonym wyroku nie przeprowadził kontroli proporcjonalności nałożonej grzywny w odniesieniu do liczby przyjętych przez Sąd kontaktów w odniesieniu do wnoszącej odwołanie ani nie przedstawił żadnego innego uzasadnienia dotyczącego braku takiej kontroli, dopuścił się naruszenia prawa.
- 208 Wniosku tego nie podważają argumenty Komisji.
- 209 Z jednej strony prawdą jest, że jak przypomnieli Sąd w pkt 269 zaskarżonego wyroku, najlepiej odzwierciedla znaczenie gospodarcze tego naruszenia część całkowitego obrotu pochodząca z będącej przedmiotem naruszenia sprzedaży towarów (wyrok z dnia 23 kwietnia 2015 r., LG Display i LG Display Taiwan/Komisja, C-227/14 P, EU:C:2015:258, pkt 55), tak że fakt, iż na wnoszącą odwołanie nałożono najwyższą grzywnę, może w niniejszej sprawie wyjaśniać jej obrót znacznie wyższy w porównaniu z obrotem innych ukaranych przedsiębiorstw.
- 210 Z drugiej strony prawdą jest również, że zgodnie z orzecznictwem Trybunału, biorąc pod uwagę pkt 23 wytycznych z 2006 r., współczynnik wagi wynoszący 16% można uzasadnić wyłącznie w oparciu o charakter rozpatrywanego naruszenia, ponieważ jak wskazał Sąd, zalicza się ono do najpoważniejszych ograniczeń konkurencji w rozumieniu tego pkt 23 i że taka stawka jest jedną z najniższych stawek na skali kar za takie naruszenia na podstawie tych wytycznych (zob. podobnie wyrok z dnia 26 stycznia 2017 r., Aloys F. Dornbracht/Komisja, C-604/13 P, EU:C:2017:45, pkt 75).
- 211 Niemniej jednak okoliczności i orzecznictwo przytoczone w pkt 209 i 210 niniejszego wyroku nie mogą jednak same w sobie uzasadniać tego, że w okolicznościach niniejszej sprawy Sąd zrezygnuje z badania adekwatności kwoty grzywny w stosunku do liczby kontaktów przyjętych przez niego w odniesieniu do wnoszącej odwołanie. Takie badanie było w istocie konieczne dla oceny w szczególności, czy ograniczona liczba tych kontaktów uzasadniała dalsze obniżenie kwoty grzywny nałożonej na wnoszącą odwołanie, ponad obniżkę o 20%, którą przyznano jej tytułem okoliczności łagodzących.
- 212 Prawdą jest, że Trybunał już orzekł, iż nie ma konieczności automatycznego przyznawania dodatkowej obniżki za każdą okoliczność łagodzącą utrzymywaną przez wnoszącą odwołanie, nawet przy założeniu, że jest to uzasadnione, pod warunkiem że ogólna analiza uwzględniająca wszystkie istotne okoliczności prowadzi do stwierdzenia proporcjonalności kwoty grzywny nałożonej przez Komisję (zob. podobnie wyrok z dnia 5 grudnia 2013 r., Cuffaro/Komisja, C-447/11 P, niepublikowany, EU:C:2013:797, pkt 103, 104).
- 213 Tymczasem w zaskarżonym wyroku brakuje takiej właśnie ogólnej analizy z uwzględnieniem wszystkich istotnych okoliczności, ponieważ Sąd nie zbadał proporcjonalności grzywny w odniesieniu do liczby kontaktów przyjętych w odniesieniu do wnoszącej odwołanie.
- 214 W drugiej kolejności argumenty wnoszącej odwołanie dotyczące uwzględnienia jej dochodów związanych z czipami innymi niż SIM należy odrzucić z powodów przedstawionych w pkt 104–109 i 139 niniejszego wyroku.
- 215 W konsekwencji należy uwzględnić pierwszą część zarzutu pierwszego i zarzut trzeci w zakresie, w jakim wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi, że przy ocenie grzywny nie uwzględnił liczby kontaktów, które przyjął względem niej oraz oddalić go w pozostałej części.

VI. W przedmiocie stwierdzenia częściowej nieważności zaskarżonego wyroku

- 216 Z powyższego wynika, że zaskarżony wyrok jest obarczony naruszeniem prawa w zakresie wykonywania przez Sąd swojego nieograniczonego prawa orzekania.
- 217 W tych okolicznościach należy uchylić zaskarżony wyrok w zakresie, w jakim Sąd oddalił podniesione subsydiarnie żądanie wnoszącej odwołanie o obniżenie kwoty grzywny nałożonej na nią przez Komisję, i oddalić odwołanie w pozostałym zakresie.

VII. W przedmiocie sporu w pierwszej instancji

- 218 Zgodnie z art. 61 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w przypadku uchylenia orzeczenia Sądu Trybunał może wydać orzeczenie ostateczne w sprawie, jeśli stan postępowania na to pozwala.
- 219 W niniejszej sprawie taki przypadek nie występuje.
- 220 Bezsporne jest bowiem, że rozpatrzenie żądania wnoszącej odwołanie o obniżenie kwoty grzywny nałożonej na nią na mocy spornej decyzji prawdopodobnie pociągnie za sobą ocenę okoliczności faktycznych dotyczących głównie kontaktów dwustronnych zakwestionowanych przez nią w ramach trzeciej części zarzutu trzeciego przed Sądem, które nie zostały poddane ocenie Sądu i które nie były w pełnym zakresie przedmiotem debaty przed Trybunałem.
- 221 W związku z tym sprawa musi zostać skierowana do Sądu w celu dokonania oceny proporcjonalności nałożonej grzywny w stosunku do liczby kontaktów ustalonych w odniesieniu do wnoszącej odwołanie, w danym wypadku poprzez zbadanie, czy Komisja wykazała sześć kontaktów, w przedmiocie których Sąd się jeszcze nie wypowiedział.

VIII. W przedmiocie kosztów

- 222 Ze względu na fakt, że sprawa zostaje przekazana Sądowi do ponownego rozpoznania, rozstrzygnięcie o kosztach nastąpi w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

Z powyższych względów Trybunał (czwarta izba) orzeka, co następuje:

- 1) **Wyrok Sądu Unii Europejskiej z dnia 15 grudnia 2016 r., Infineon Technologies/Komisja (T-758/14, niepublikowany, EU:T:2016:737) zostaje uchylony w zakresie, w jakim Sąd oddalił podniesione pomocniczo żądanie Infineon Technologies AG mające na celu obniżenie kwoty grzywny nałożonej na nią przez Komisję Europejską.**
- 2) **W pozostałym zakresie odwołanie zostaje oddalone.**
- 3) **Sprawa zostaje przekazana Sądowi do ponownego rozpoznania celem wydania rozstrzygnięcia, w świetle zarzutu szóstego, w przedmiocie żądania obniżenia kwoty grzywny nałożonej na Infineon Technologies AG.**
- 4) **Rozstrzygnięcie o kosztach nastąpi w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

Podpisy